

Szombatunk a vasárnap

A kereszténység elterjedése előtt az egyiptomi Mithrász-kultusz hívei terjesztették el a Római Birodalomban a vasárnapi ünnepnap szokását.

4-5. oldal

Mezőségi szimfónia

Komolyzenét a belső harmóniánk kimunkálásáért hallgassunk, mondja Nagy Ibolya, a kolozsvári magyar opera volt korrepetitora, rádiós zenei szerkesztő.

7. oldal

Korona-Biblia

A hívő értelem és szív leleményességét sok minden bizonyítja, napjainkban, a koronavírus-járvány időszakában pedig a Covid-Biblia.

12. oldal

HARANGSZÓ

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2020. AUGUSZTUS • 31. évf. 15-16. szám • Ára 3 lej

Egyensúly a pihenésben

Egyre inkább tapasztaljuk, hogy a ma emberének legyőzhetetlennek tűnő ellensége a mértéktelenség. Igaz ez az élet minden területére, és talán még a vírus kitörését, gyors terjedését és féktelennek tűnő tombolását is ennek tulajdoníthatja a Föld lakossága. Nem elég a megfelelő, hanem több kell! Nyári gyümölcs télen; túrák szélsőséges időjárású és vad tájakon; egzotikus utazások minél messzebbre, földön, vízen és levegőben... Hírekből is csak az a jó, ami eget rengető, átlépi az ingerküszöböt, sőt ha lehet, még meg is ijeszt.

Belelendülünk, és egyre nehezebben találjuk az egyensúlyt. Pedig egyensúly nélkül elesünk. A járvány lakásunkba kényszerítő időszakában talán egyre inkább feltűnt, mennyire fontos a munka és pihenés egyen-

súlya. Szükség van a munkára, erre is teremtetünk, de feltöltődés nélkül nincs élet. Igaz ez a szellemi munkát végzőkre, akik sok esetben az asztalnál, a családjuk körében, sőt még álmukban sem képesek kikapcsolni. De érvényes a mára már saját gazdaságot vivő, sok esetben cipelő emberekre. Szükségünk van a „nyugalom napjára”, az öröme, a megelégedni tudás képességére. A folytonos előrecsörtetésben nem vesszük észre a tájat; nem tudunk örülni az elért eredményeknek. Szóba sem állunk az „útítársakkal”, csak rángatjuk őket is magunk után, vagy annyira előrerohanunk, hogy egyensúlytalan szédülésünkben már nincs kinek a kezébe kapaszkodnunk.

GHITEA-SZABÓ JÓZSEF LEVENTE

Mint hamvadó cigaretta füstje

Nem kapok levegőt. A szemeim ólomhezek, halálosan fáradt és kimerült vagyok, minden mozdulat nehéz, vontatott. Vánszorogva ébredek. Reggel van, éppen csak elkezdődött egy új nap. De nem egy friss kezdet, hanem egy kín, egy már a nap első perceiben elvesztett küzdelem kényszere. Mi van velem?

Nem ma kezdődött. Másfél évvel ezelőtt lassan a dolgok elveszítették a fontosságukat, nem éreztem ízt, nem volt már őszinte nevetés. Eltűnt a vágy, a feszült érdeklődés, lassan elkoptak a színek, minden szürke lett és homokízű. Mára már nem maradt belőlem más, csak egy cigarettacsikk, amelyik még lassan, csak megszokásból füstöl. Minden hiába, minden céltalan. Kiegyezett a lelkem.

A kiégés a lélek elhamvadása, az életerő eltűnése. Rettenetes állapot, amelyik lassan, alattomosan kúszik be az ember lelkébe. Először csak fáradtság vagy egy ahhoz hasonló állapot. De olyan fáradtság ez, amit nem lehet kipihenni. Álmatlanság, forgolódás az ágyban. Miért, minek, kinek, meddig? A feladatok, a szolgálatok, a helyem az életben mind kérdőjelessé válnak. Minden kérdőjel egy irányba mutat: van ennek értelme? A lélek pedig tompán hörgi: nincs, nincs értelme.

Összeszedem magamat. Imádkozás, erős elhatározások. És kávé, sok kávé. Pár napig jó, újra erőm van, aztán jön a mélység, a zuhanás a hamuba. *(Folytatás a 2. oldalon)*

www.facebook.com/harangszo

Mint hamvadó cigaretta füstje

(Folytatás az 1. oldalról)

Nem tudok magamon segíteni. Pedig ezt teszem másokkal. Emberekkel dolgozom, tanár vagyok, szociális munkás vagyok, lelkipásztor vagyok, pszichológus vagyok, segítő vagyok. És sok embernek segítettem. De most magamon nem tudok segíteni, mert nincs mi-ből adnom, a lelkem helyén csak egy marék hideg hamu van.

Minden azzal kezdődött, hogy semmi-re sem volt időm. Több dolgot is végeztem egyszerre, és ezek jól mentek. Minden sikerült. Eufórikus hangulat, dicséret, irigység másoktól. Legenda vagyok. Nagy, talán túl nagy lelkesedés, felfokozottság, kirobbanó energia, az emberekkel élénk kapcsolattartás. Lelkesedés a hivatásomért, az emberekért és Isten ügyéért való intenzív fáradozás, a kötelességeimmel való azonosulás. Az ideális munkatárs vagyok. Dicséret, pénz, ragyogás. Olyan vagyok, mint Isten.

Otthon is végzem a feladataimat. Még egy ügy belefér a mai napba. Hosszú még az éjszaka. Aludjanak a gyengék. Aludj csak, majd én őrködöm. Persze, helyetted is elvégzem a feladataidat. Legyünk ösztintek, jobban is, mint te. Nem kell megköszönnöd, elég, ha csodálsz. Én vagyok a munka, én vagyok a munkám eszköze. Gyémánt penge.

Csak az éjszakák, azok ne lennének. Hosszúak, nem tudok aludni. Forog a film, zakatol a gép: holnap mi következik, melyik kérdésre mi a megoldás. Szeretem a munkámat, de nem szeretem, ha nem jön ki úgy, ahogy akarom. Azaz tökéletesre. Nem vagyok megelégedve magammal. Gyerünk, Tálts, többet is tudsz te ennél! Nem alszom eleget. Már a harmadik üres, álmatlan éjszaka a héten. Majd hétvégén bepótolom.

Dühös vagyok. A dolgok kicsúsznak a ke-

zemből. Eltéveszttem az időpontot. Mikorra beszéltek meg? Nem emlékszem pontosan. Cserben hagy a testem, az elmém. Áruló. Pedig az Úr ügye nem tűr halasztást. A lélek kész, de a test erőtlenség! Megíratott ez már rég, és íme, rólam írnak az Írások. De nem, mégsem. A test nagyon is erős, semmi baja nincs, a lélek az erőtlenség. A test éppen hogy nem dolgozik eleget. Egész nap az íróasztal mellett ülök. Jó lenne mozogni, sportolni valamit. Sétálni. Árulás. Áruló vagyok. Micsoda gondolat, sétálni?

Migrén, fejfájás. Nincs étvágyam. Az ételnek nincs íze. A feleségem nem érti, eddig is így főzte. Orvoshoz akar küldeni. Megígérem. Nem megyek el. Reggel majdnem belemegyek egy másik kocsi. Éppen ordítani akarok rá, aztán észreveszem: nekem van stoptáblám. Elmegyek az orvoshoz. Véredmenny tökéletes, száz évig fog élni, fiatalember! Száz évig? Olyan halálosan fáradt vagyok, hogy a holnapi napot sem érem meg – de csak magamban mondom. Rettenetesen fáradt vagyok. Ki vagyok égve. A lelkem van kiégve.

Velem történik. Eddig csak tanultam róla. Meg tanítottam, sőt, másokat kigyógyítottam belőle. Most én vagyok benne. A számig, az orromig ér. Fuldoklom. Nem érdekel semmi. Szeretnék meghalni. Ahogy Illés próféta, aki azt kívánta, bárcsak meghalna, és így szólt: elég most már, Uram! Vedd el az életemet, mert nem vagyok jobb elődeimnél!

Én sem vagyok jobb az elődeimnél. De vajon jobb kell lennem? Ki kényszerít rá? Magamat hajtottam bele ebbe. Magamat égettem el. Miért tettem ezt magammal? Mit akartam bebizonyítani és kinek?

Talán újra feléled a lelkem. Csend van. Jó a csend. Meggyógyítja a lelkemet. A lelke-
met, amit hamuvá égettem.

VISKY ISTVÁN

DANZIGI PROTESTÁNSOK VALLOMÁSA

Szükséges, hogy amikor Isten büntet egy országot, felnézzünk Őreá, s megemlékezzünk Előtte arról, mivel vétkeztünk ellene. Minthogy legtöbbször csak arra tekintünk, ami közvetlenül a szemünk előtt van.

Panaszkodunk azokra, akik bűnbe vittek, gonoszságukat kitöltötték ránk. Azon rágódunk, miért nem segítettek a bajt megelőzni, s ilyenkor káromoljuk vagy akár el is átkozzuk őket.

S amíg a haszontalan önfelmentés gondolatával foglalkozunk, nem ébredünk rá: valójában azt, ami ilyen súlyosan történt velünk, tényleg megérdemeltük.

Engedj Neki!

„De amint látta a fáraó, hogy baja könnyeb-
bül, megkeményítette szívét, és nem hallgatott
rájuk, amint megmondta az ÚR.” 2Móz 8,15

Két hatalmas erő ütközése zajlik szemünk előtt az egyiptomi tíz csapásban. Egyik oldalt a fáraó, aki a káoszt és gonosz erőket képviseli egész udvartartásával együtt, a halált jeleníti meg. A varázslók, írástudók megtévesztő és szemfényvesztő módon utánozzák a Mózes és Áron által bemutatott isteni jeleket. Az a tény, hogy valóban ez az Isten jele, kiderül Mózes és az Úr beszélgetéséből. (2Móz 4,3).

Másik oldalt Mózes és Áron az élet erejét képviselik. Tudják, hogy az élet Ura szabja meg a megélhetés feltételeit, és ők ehhez igazodnak, ragaszkodnak.

Fordulat következik be a harmadik csapás után, amikor a bölcs varázslók nem tudják utánozni már Isten jeleit. Jelzik, hogy bizony egy nagyobb hatalommal állnak szemben: Isten uja ez!

Elgondolkozhattak, megdöbbenhettek volna az élet Ura előtt, lehetőségük volt a változásra, mégsem ez történik. A fáraó hozzáállása, viselkedése nem változik, ahogy fellélegezhet a nyomás alól, úgy keményedik meg a szíve.

Ismerős helyzet: bár látszatra úgy tűnhet, hogy a bűn, a gonoszság, a csalás, az ámtás győz, és csak az tud igazán megélni a jég hátán is, aki „jól forgolódik”, aki a legújabb spiritalista trenddel, Isten nélkül is megvalósítja önmagát, majd jön a fordulat, hogy a legjobb emberi próbálkozás is kudarcba fullad, nincs mindenre gyógyszer, mégsem tudunk leborulni a Mindenható előtt, nem tanulunk, hanem keményebbek leszünk, talán már kőszívéek...

Élet és halál között zajlik az életünk. Szeretnénk teljes életet élni, mégis olyan nehezen választjuk az életet. Jézus azért jött, hogy életünk legyen, hogy kimentsen a sötétség és a gonosz erők hatalmából. Megváltott örök életed lehet Veled. Engedsz-e neki?

KISS SZABOLCS

Már nem rabszolga, mert Krisztusé

„Hiszen talán azért szakadt el tőled egy időre, hogy örökre visszanyerd, most már nem úgy, mint rabszolgát, hanem rabszolgánál jóval többet: aki nekem is, de sokkal inkább neked, testi értelemben is – és az Úrban is – szeretett testvéred.” Filem 15-16

Ez alkalommal Pál apostol Filemonhoz címzett levelének üzenete érkezik hozzánk. Krisztusban a rabszolga már több, mint rabszolga, mert minden megkülönböztetés ellenére a Szabadítót hordja szívében, és megszabadított emberként él.

EGYRE KÖZELEBB

A szökött és kártékony rabszolga neve lehet Onézimosz, jelentése szerint hasznos, ha megtérése előtt a haszontalannál is mélyebben volt az élete. Pál közvetítő szolgálata nyitotta meg szívét, hogy Krisztus által befogadott, immár valóban hasznos keresztyén legyen. Az apostol imádsága nyomán Onézimosz megigazulása tekintélyes példája annak, hogy Jézus Krisztus győzelmének uralmát miként kell közeliként, akár közelítőként hódolattal magasztalni.

Az egyháznak nem kell önmagáért küzdenie, csupán Krisztus küzdelmének részesévé kell lennie, hogy ezáltal szolgálja, jövevények, ellenségek helyes irányba tájékozódhassanak.

Az emberibb, igazabb életet keresők azonnal kiemelkednek a megátalkodott kalandorok közül, mert nem engednek az ösztöni vezetésnek, nem lesznek veszélyesek környezetükre, a segítséget kérik és nem követelik fenyegetéssel.

Az egyik legmeghatóbb példás személyiség az Ószövetségben József. Drámai módon szakad el szülőföldjétől, családjától. Szolgai sorsra jut, idegen jövevény idegen isteneket követők között. Ennek ellenére Isten gyermekéként rövidesen kivívta Egyiptomban is az őt megillető bizalmat és tisztet.

Ennek titka abban volt, hogy befogadónak jávára járt el. Nem lopta meg őket, sőt vagyonuk gyarapítására törekedett. József áldással lett először Potifár háztartásában, majd az egész ország gazdaságának felügyelője, becsületes ügyintézője lett.

Megrágalmazása nyomán börtönbe került, de ott is kitűnik ártatlansága, és az engedelmesen elszenvedett ítélet elfogadása erkölcsi győzelem. József testvérei az idős Jákóbbal, mint a kiválasztottak képviselői, Gósen földjét messze földön páratlanul gazdag vidékké tették szorgalmukkal és hűségükkel. Isten áldása rajtuk volt, ennek köszönhető szaporodó nemzetük és sokasodó vagyonuk.

LEHETETT VOLNA

Onézimosz és József a mélyről indulók példái. Elestett állapotuk akár halálukat is je-

lenthette volna. Sorsuk földönfutóvá tehetné őket. Kilátástalan helyzetükben lehetnének volna öntörvényűek, rablók és gyilkosok. Elkecsesedésükben békés embereket zaklathattak volna, tulajdonukra törhettek volna, vérbosszút állhattak volna.

Sokan ilyen körülmények között együtt kalózhordákba tömörülhettek volna, országhatárokat ostromolhattak volna, munka nélkül kiváltságokat követelhetek volna.

A történelem folyamán lettek is ilyenek, akik nyakukba vették a világot, határokat léptek át törvénytelenül, csempészbandákkal fogtak össze, és az emberiség legszebb kulturális örökségét pusztították.

Az ilyenek nem ismerték sem Onézimosz, sem József történetét. Az ilyenek nem tudták, hogy ezek találkoztak Istennel, és életüket az Ő kezébe ajánlották. Nehéz éveiket megszenvedve a megigazítóhoz találtak.

TISZTÍTANI VALÓ VILÁG

Most az Onézimosz megtérése nyomán kialakult új életre figyelhetünk. Károkat okozó szökött rabszolgaként került Pál apostol közelébe. Ezzel a közeledéssel távolodott terhelte múltjától és közeledett Istenhez.

Pál szavaival mutatta be Krisztust, Aki rövidesen az igehirdetésből éltető valóságként jelent meg. Így lehetett kárhózatossá ítélni minden eddigit és újjászületni tisztán egy tisztítani való világban.

A mélyből ilyen magasra emelhet a Szabadító, a ragadozó rabló világából így ragad ki a Megváltó. Nagyon sokat kell a 21. század hívóinek imádkozniuk az ilyen változásokért. Bűnbánattal kell szembenéznünk azzal, hogy sok mélyen maradt ösztöni indulattal nekünk támadónak mi és keresztyén testvéreink mulasztottuk el megmutatni a keskeny, de meny-ny felé vezető utat.

Nagyok a tartozásaink, de még nagyobbak lesznek, ha az egyre gyarapodó istentagadó világot hanyagoljuk megszó-

lítani és a keresztutakról az úrasztalához hívni.

Tegnap még csak az onézimoszokért kellett volna a vad rabszolgák kártevéseit megfizetnünk. Ma már csapatok tolongnak a határon, és féltő, hogy holnapután seregek.

ELEJÉT VENNI A MULASZTÁSNAK

A keresztyénség mulasztása keresztyént gyűlölköző tömegében számszerűsödik. Ezt a mulasztást kell kezelnünk kétségbeeső kapkodás helyett józan lépésekkel és főleg imádsággal.

Nem lehet más az alap, mint az, amit Urunk felmutatott. Minden ember az Ő teremtménye. Minden ember esélyt kap polgárjogot elnyerni Isten országában, amely hitünk szerint már itt van közöttünk.

Az esélyt rengetegen elveszítik, de ez ne legyen a mi vétkes mulasztásunk, és ne legyen megbocsáthatatlan bűnünk. Tudjunk megtérő rabszolgák testvéreivé válni, és tudjunk Krisztust megtagadók szigorú elutasítói lenni. Nem lehetünk langyos közömbösek ebben a helyzetben, mert kiköp bennünket az igazság Ura!

A Krisztusban megtérők örökké való ajándékok számunkra. Bár többen lennének, bár ilyenek özönlének el elhagyott falvainkat, üresen maradt iskolapadjainkat.

Pál ebben a megállapításban tudtára adja a rabszolgatartó keresztyén Filemonnak, hogy Onézimoszra most már mindenkor számíthat. Az ő örökkévalósága itt a földön bármikori elérhetőséget jelent, állandóságot és szilárd hűséget. Ugyanakkor benne a meny-ny felé vágyakozót és majdan odaérkezőt is megláthatja.

Filemon immár mint a mennyi Jeruzsálem eljövendő lakója, bizton tekintheti mennyi szomszédjának a rabszolgaság után Isten szolgálatát felvállaló Onézimoszt.

Csak ilyen lelkiülettel élő emberek között érvényesíti Isten jobbának dicső erejét!

Nyugalomnap, avagy

A kereszténység elterjedése előtt az egyiptomi Mithrász-kultusz hívei terjesztették el a Római Birodalomban a vasárnapi ünnepnap szokását. Ők ezt az ünnepnapot a Nap tiszteltének szentelték.

A zsidó vallási hagyományban a nyugalomnap a szombat volt, amelyet Isten a Biblia tanítása szerint az emberért alkotott és megáldott. A vasárnapi nyugalom szigorú megtartása később, az Újszövetségben is az Isten népéhez való tartozás egyik megkülönböztető jele lett.

SABBÁT – A PIHENÉS NAPJA

A sabbát (munkát befejezni, a tevékenységet beszüntetni) napjának megtartása a zsidósághoz való tartozás egyik legfontosabb jegye volt. A szombati munkavégzési tilalomnak kettős célja volt: a külső testi pihenés és a belső lelki nyugalom mellett a szent összegyűlés napja is volt, melyen Isten szavát tudakozták és magyarázták.

A szombati nap megszentelése két dologra irányította rá a figyelmet egyszerre: Isten teremő és szabadító munkájára. A tízparancsolat a 2Móz 20-ban a hetedik napról úgy beszél, mint amelyen Isten a teremtés bevégezése után megpihen (fellélegzik), ami nem Isten „fáradékonyságára” utal, hanem a teremtés megkoronázására. A hetedik napot Isten azzal szenteli meg (a szent mint elkülönített értelemben), hogy nincs munkavégzés azon a napon. Ez a szombat egyik jelentése.

A másik tízparancsolat-változat szerint (5Móz 5) viszont az Egyiptomból való szabadulásra való emlékezés az oka a szombati munkavégzési tilalmának.

Az egyiptomi rabszolgaságban Izrael fiai saját bőrükön tapasztalták, hogy a függőségben élő munkavégzők ki kell hogy pihenjék magukat, másképp a munka elhordozhatatlan teherre válik.

A szombat-év hasonlóképpen a föld erőforrásainak kímélésével (egy évig parlagon hagyni a földet, a mezei állatoknak meghagyva a magától hozott termést) óvja Isten teremtet világot.

Ugyanez, a túlbuzgóságot elítélő felfogás jelenik meg a pusztai vándorló nép manna-történetében is. Abban, hogy a hetedik napon is kimennek mannáért keresni (a hatodik napi kétszeres adag ellenére), a hiábavalóság kigúnyolása szólal meg: így jár, aki nem veszi figyelembe Isten gondviselését!

A zsidó bölcsök 39 főmunkában – melachá – összegezték a tiltott tevékenységeket, mint például a mezőgazdasági munkák, a főzés, a mosás, az építés, az írás vagy a teherhordás. E szigorú előírások megtartása

azonban csak az egyik oldalról tűnik nehéznek. Valójában ez teszi lehetővé az igazi pihenést és a nap emelkedett hangulatát a vallásos zsidók számára.

Bár az alkotás tiltva van, a házaselet éppen hogy kívánatos a szombat éjjelén, ugyanis a sabbát másik aspektusa az oneg, azaz az élvezet.

Törekedni kell arra, hogy minél boldogabban legyen átéltve e nap, melyet különleges ajándékként kapott a zsidó nép Istentől, és ebbe a házaselet örömei is beletartoznak.

A nap végét a hávdálá – elváltató szertartás – jelzi, mellyel a hívők elváltják a szombatot a többi naptól és mintegy kilépnek a szakrális térből a hétköznapi világába, hogy újból elkezdődjön az egy hétig tartó alkotó munka.

MÁS SZOMBATÜNNEPLŐK

A Hetednap Adventista Egyház szintén a szombatot tartja nyugalomnapnak, ellentétben a többi keresztény egyházzal, melyek a vasárnapot ünneplik. Hitüket a Bibliára alapozzák, különösen a tízparancsolat negyedik paragrafusára.

A 2Móz 16 fejezetében található leírással bizonyítják, hogy a szombat parancsolata már a Sínai-hegyen kiadott szövetségekötés előtt is létezett és a teremtés emlékére ünnepték. Szerintük Jézus is szombatünneplő volt, hiszen amikor Názáretbe ment, ahol felnövekedett, szokása szerint bement szombaton a zsinagógába, és felállt, hogy felolvasson az Ószövetségi tekercsekből (Lk 4,16). Jézus azonban más oldalról közelítette meg a szombat kérdését: az életmentés felől.

JÉZUS SZOMBATJA

A Megváltó szerint a szombati munkától való tartózkodás parancsa nem lehet akadálya a felebarát megsegítésének sem az éhes tanítványok, sem a szombatnapon meggyógyítottak esetében.

Nem minden zsidó tartotta ugyanis azonos szigorral a szombatot!

Az esszéusok például megfélemték a szombatnapon járó földet 1000 könyöknyi távolságra, és a bajba került állatokon sem segítettek a nyugalom megszentelt napján.

A farizeusok furfangosan csak a kapun kívülre értették a teherhordás tilalmát, ezért több házat egyetlen udvarral kötöttek össze, hogy a kapun belül lehessen vinni valamit.

A szadduceusok ennek ellene voltak. Vita tárgyát képezte közöttük az is, hogy szabad-e olyan munkát végezni pénteken, ami szombaton „fejeződik be”? Ilyen munka volt például a meszelés, ami csak másnapra száradt meg (a zsidó nap-számítás naplementétől naplementéig tartott).

Jézus szombatnapon tevékenységei ezért néhányban ellenállást váltottak ki, de még többeket elgondolkodtattak.

A tanítványok kalásztépése (Mt 12,1-8), a béna kezű meggyógyítása (Mk 3,1-6), a 18 éve beteg asszony meggyógyítása (Lk 13,10-17), a vízkóros (ödémás) beteg meggyógyítása (Lk 14,1-6) vagy a 38 éve beteg ember meggyógyítása (Jn 5,1-15) nem ellentétes a negyedik parancsolattal, mert Jézus szerint „a szombat lett az emberért, nem az ember a szombatért; tehát az Emberfia ura a szombatnak is” (Mk 2,27-28).

Jézus „szombat-szegése” tehát azt ábrázolja ki, hogy az emberre tekintve a segítségnyújtás megelőzi az egyéb parancsokat, de egyszersmind Jézus teljhatalmát is bemutatja, hiszen a szombati cselekedetek a sátán köteleinek megoldását is jelentették – Lk 13,16.

A KERESZTYÉNEK VASÁRNAPJA

Jusztinus mártír (Kr. u. 103–166) az első apológiájában megemlíti, hogy a keresztények összegyűltek azon a napon, amelyet a „Nap napjának” neveznek, és akkor együtt

a keresztyének szombatja: a vasárnap

imádkoztak. Franz Rosenzweig (1886–1929) zsidó bölcsele a keresztyén vasárnapot találoán a „kezdet ünnepének” nevezte. A zsidók szombatja ugyanis sokkal inkább a végre tekint, amikor majd a Messiás mindent teljességre visz, míg a keresztyének vasárnapjukon azt a szabadító Krisztust ünneplik, akinek váltása révén az új élet már elkezdődött.

A keresztyének vasárnapja azonban nemcsak abban más, hogy az első (nyolcadik) napra helyezi a hangsúlyt!

A Bibliában nincs jézusi parancs a vasárnap megünneplésére, egyházi hagyomány révén honosodott meg. Kezdetben a vasárnap nem is volt munkaszüneti nap. Jézus feltámadására éppen ezért eleinte csak a napközbeni munkák elvégzése után emlékeztek a hét első napján. Az ApCsel 20-ban leírt történet szerint Pál apostol éjjelig prédikált a keresztyének összejövetelén Troászban, s az elcsigázott Eutikhosz, aki az ablakban ült, mély álomba merült, és az álmotól elnehezülve leesett a harmadik emeletről, s holtan szedték fel. Pál apostol támasztotta fel őt.

Ifjabb Plinius 2. századi római író Traianus császárhoz intézett leveléből (Kr. u. 112) arról értesülünk, hogy a keresztyének ekkor már vasárnap hajnalhasadta előtt tartották istentiszteletüket, majd ismét összegyűltek, hogy közösen fogyasszák el közönséges és ártatlan lakomájukat.

A vasárnapot Nagy Konstantin császár tette munkaszüneti nappá 321-ben, de nem tiltó jelleggel. A cél ugyanis az istentiszteleten való részvétel megteremtésének lehetősége volt, nem pedig a munka tilalma. Éppen ezért a földművesek felmentést kaptak, így szánhattak-vethettek vasárnap is, akárcsak a nappal összeegyeztethetetlen munkát végzők, mint például a kereskedők. A hét első napja ugyanis sok helyen a vásárok napja volt, amit magyar nyelvünk a mai napig hűen őriz a nap elnevezésében.

A vasárnapi teljes munkatiltalom csak a reformáció után alakult ki. Még a Heidelbergi Káté (1563) vasárnapkal kapcsolatos magyarázata sem írja elő a munkaszünetet, csupán a templomi istentiszteleteken való részvételt köti az ember lelkére (103. kérdés-felelet).

A szigorodás a 17. század elejétől nőtt, az angliai puritánok között, akik semmi világi foglalatosságot nem tűrtek meg ezen a napon.

I. Jakab angol király 1618-ban még rendeletet is hozott: az istentisztelet utáni kötelező sportjátékokat írt elő a nép számára. Törvénye nem egyházellenes volt, inkább a vasárnapi semmittevés ellen próbálta felvenni a harcot, kevés sikerrel.

A keresztyén vasárnap tehát nem a zsidó szombat átültetése az újszövetségi korra, bár többé-kevésbé átveszi a szombat nyugalom-jellegét.

A vasárnapi munka nem bűn abban az esetben, ha az szükségszerűség (pl. orvos, tűzoltó, rendőr esetében), irgalmasság (beteglátogatás) vagy istentisztelet.

Konstantin császár 313-ban kiadott polgári törvényeiben helytelenítette a vasárnapi munkát és elrendelte a bíróságok zárva tartását „a Nap tiszteletre méltó napján”.

AZ ERDÉLYI SZOMBATOSOK

A reformáció zűrzavaros éveiben a Szentírás tiszta tanításához visszatérni vágyó eleinknek a római egyház lekezelő és kirekesztő válaszmagatartásán túl az eretnek szekták szakadásával is meg kellett küzdeniük.

Az 1570-es években a Nyugat-Európából elüldözött szentháromság-tagadók a János Zsigmond fejedelem szavatolta vallásszabadságot (1568, tordai országgyűlés) kihasználva Erdélyben kerestek menedéket. Így került a kolozsvári iskolába a pfälzi származású Matthias Vehe-Glirius (kb. 1545–1590), akit az ún. szombatosok szektájának szellemi atyjaként tart számon az egyháztörténet. Ő ugyanis azt tanította, hogy Jézus küldetése (a törvény betöltése) nem érte el maradéktalanul célját, ezért az Ószövetség törvényei és ceremóniai teljes mértékben érvényben maradtak, ezért vissza kell azokhoz térni!

Követőinek elnevezése a legszembetűnőbb jellegzetességüket (vasárnap helyett a szombatot ünneptették) örökíti meg, de ismert rájuk a „zsidózó” gúnynév is.

A „vallásreformátor” tanításai hamar táptalajra találtak a gazdag székely nemesek között. A felekezetet Eőssi András alapította, akit családi és személyes csapások fordítottak az „új vallás” felé, abban keresett enyhülést lelkének nyugtalanságára.

Később csatlakozott hozzá Péchi Simon (Eőssi fogadott fia), Bethlen Gábor fejedelem fő-kancellárja és Bogáthi Fazekas Miklós. Ők magyar nyelvű teológiai művekkel, zsoldárfordításokkal és vitairatokkal erősítették a mozgalmat.

Először maga Bethlen Gábor (1580–1629) fejedelem lépett fel ellenük az 1618-as kolozsvári országgyűlésen, fő- és jószágvesztéssel büntetve az eretnekeket, de meghagyva az áttérés lehetőségét (következő év karácsonyáig) valamely recepta religióra (bevett vallásra).

A fejedelem azonban (talán jó török kapcsolataik miatt) nem háborgatta igazán őket.

Az igazi veszélyt I. Rákóczi György (1593–1648) „bibliás órálló fejedelem” 1630-as megválasztása jelentette a kiszakadók számára, ő komoly lépésekre szánta el magát. Ugyan 1636-ig az unitárius püspök ellenőrzése alatt szabad vallásgyakorlatot biztosított számuk-

Uralkodása idejében a Római Birodalomban megsokszorozódtak a keresztyénység hívei. A keresztyének és a pogányok háborút vívtak egymással, Konstantin mediolanumi türelmi rendeletével az addig üldözött keresztyénység elismert vallássá vált a Római Birodalomban, és a birodalom egyesítésének eszközévé vált.

BETHLEN GÁBOR TUDÓSAI KÖZÖTT

ra, de ez csak addig tartott, amíg felkészült az ellenük lefolytatott perekre.

Első számú vádlottja az ekkor kb. húszezer hívet számláló szekta vezéregyénisége, Péchi Simon volt, aki idős kora és egészségi állapota miatt már nem tudott megjelenni a dési per tárgyalásán. Az ő ügyével együtt még több száz vádlott perében is közös ítéletet hoztak ekkor.

A perek hátterében sokáig (rosszindulatúan) a fejedelem politikai indítékait feltételezték (a szombatosok között „amatőr” összeesküvők voltak, akik a budai pasához folyamodtak néhány disznóhúst nem fogyasztó egyistenhívő érdekében), mások kapzsiságot gyanítottak erélyessége mögött (jószágvesztés esetén a birtok a fejedelmi kincstár tulajdonába kerül), de sokkal helytállóbb az uralkodó mély és személyes vallásos meggyőződése.

Bizonyítja ezt már maga az a tény is, hogy a fejedelem magának Péchinek is megadta az áttérés lehetőségét, s az után 1639 májusában szabadon is engedték börtönéből.

Ezek után fejedelmi biztosok előtt kellett a szombatosoknak reverzálist (okiratba foglalt ígéretet) adniuk, miszerint visszatérnek az igaz hitre.

A szombatosok szektája így elvesztette híveinek zömét, patrónusait és szellemi vezetőit, de ennek ellenére is megmaradt egy kis csoportjuk egészen a második világháborúig a Maros megyei Bözödújfaluban; először a zsidó hitközségbe, majd a világháborús zsidótörvények miatt az unitárius egyházba voltak kénytelenek beolvadni.

Szombatünneplő felekezet napjainkban is létezik Erdélyben és a Partiumban egyaránt (az ún. hetednapis adventisták), és bár ők is hasonló elveket vallanak, nem tekintik magukat az erdélyi szombatos szekta utódjának.

Munka-alkoholizmus, munkamánia

Ha a munka és a pihenés egyensúlyát vizsgáljuk, érdemes egy pillantást vetni az egyik szélsőségre, a munkamániára. Itt nem arra kell gondolni, hogy valaki szereti a munkáját, és időt, energiát áldoz arra, hogy szakmailag fejlődjön és a munkájában hatékony legyen, hanem arra, hogy valaki valamilyen belső kényszerből dolgozik egyre többet, olyannyira, hogy ez már az emberi kapcsolatainak a rovására megy.

Egy friss norvég kutatás szerint az munkamániás, aki „túlságosan aggódik a munka miatt, és olyan erős, irányíthatatlan munkamotivációja van, illetve annyi energiát fektet a munkába, hogy az már károsan befolyásolja a személyes kapcsolatait, a szabadidős tevékenységét és az egészséget”.

FORRÁSA

Mint mindennek, a munkamánia gyökerét is a gyermekkorban találjuk meg. Ha belegondolnánk abba, hogy nevelési túlzásainkkal mennyi gondot okozunk gyermekeinknek, azt hiszem, sokkal nagyobb körülményekkel nevelnénk, és sokszor átgondolnánk azokat a mondатаinkat, amelyek mérgezők lehetnek a gyermeki lélek számára.

Azokat a kényszereket, amelyektől a fiatal felnőttek szenvednek, a szülők alakítják ki a gyermekeikben, gyermekkorban, csakhogy a hatás felnőttkorban mutatkozik meg.

Aki mindent meg akar csinálni és mindenben dönteni akar a gyereke helyett, egy akaratgyenge felnőttet nevel, akit elég könnyű befolyásolni, rossz útra téríteni. Aki túl nagy szigorban nő fel, lázadni fog minden kötöttség ellen; akit túl nagy liberalizmusban nevelnek, annak legtöbb esetben semmilyen ambíciója nem lesz semmire, és a szülő nem érti, miért nem akar sehol sem dolgozni a gyerek; és még sorolhatnánk.

Azokban az országokban, amelyekben néhány évtizeddel ezelőtt kommunista uralom volt, nem jellemző a munkakényszer,

hiszen a nép a kommunizmusban nem vált munkamániássá, sőt inkább azt nézte, hogyan lehet a munka mellé úgy odaállni, hogy más is odaférjen.

Ez viszont a társadalom változásával módosulni fog, hiszen ahogy terjednek a multinacionális cégek Romániában, benyelve a tehetséges fiatalokat, úgy fog megjelenni ifjainkon ez a tünet.

Nézzük meg, mi járul hozzá ahhoz, hogy egy fiatalban munkamánia alakuljon ki. Ha a család folyamatosan nagyon magas követelményeket állít, s azokat a gyerek nem képes teljesíteni, a szülő pedig nem veszi észre, hogy a gyermeke képességeit meghaladja az, amit elvár tőle, ezért egyre feljebb és feljebb teszi a léceket, ezzel egy kényszert alakít ki benne, s a kényszer felnőtt korban tovább dolgozik a fiatalban.

A túl magas követelmények elé állított gyermek felnőtt korában sok esetben 10-12 órát dolgozik, pihenők nélkül, s ha mégis pihen, közben is csak a munkájára gondol. Tehát van egy olyan kényszeres agyi aktivitása, amit nem tud leküzdeni.

A kényszeresen dolgozó személy számára a munka mindennél fontosabb, ráadásul már gyakran nem is szerez örömet, az egyén legtöbbször elkeseredetten küzd a tennivalókkal. A hétvége számára nem kikapcsolódás, hiszen nem tud mit kezdeni a szabadidejével, szinte traumaként éli meg a hétvégét, amikor nem dolgozhat.

Mai változó világunkban nehéz meghatározni, hol a határ a túlmunka és a munkamánia között, ugyanis a közép- és felső vezetők 70-80 százaléka heti 60 órát is dolgozik, többségük mégsem nevezhető munkamániásnak, mert azután kikapcsolódik és élvezzi a munkája gyümölcseit. A munkamániás erre képtelen.

A MUNKAMÁNIA ÁLLAPOTÁNAK FÁZISAI

Az első fázisban a munkamániás életének középpontjába mindinkább a munka kerül, kapcsolatai fokozatosan elveszítik jelentőségüket. A beteg otthon és munkaidőn kívül is dolgozik.

A következő fázisban már életvitelét is a munkának rendeli alá, agresszivitást vált ki belőle, ha mások akadályozzák ebben vagy megszólják érte.

Egyre többet vállal, de mind többet dolgozik céltalanul, és egyre nagyobb nehézséget okoz neki, hogy megfeleljen a feladatoknak és követelményeknek.

A munkamániás pszichikailag és fizikailag is kezd

kimerülni, fokozatosan csökken a teljesítménye, a beteg érzi, hogy teljesítőképessége végső határára jutott. Általában ebben a fázisban fordul orvoshoz.

LASSAN KÖZELÍT A VÉGKIFEJLET FELÉ

Ha nem dolgozhat, elvonási tünetek jelentkeznek: nyugtalanság, izgatottság. Az idő előrehaladtával a munkamániás személy egyre irreálisabb célkitűzéseket próbál megvalósítani, viszont közben egyre rugalmatlanabb lesz, képtelenné válva az újításokra, így szorong, mert fél attól, hogy a dolgok kicsúsznak az ellenőrzése alól.

Ahogy nő rajta a teher, úgy szűkülnek be a kapcsolatai, beleértve a családi kapcsolatokat is. Sok esetben a munkamánia alkoholfüggőséggel is párosul. A munkafüggő a szabadidejét sem tudja úgy eltölteni, ahogy szeretné, mert azt a kevés szabadidőt, amit hagyott magának, nincs mivel kitöltenie. Végül pedig teljes testi és szellemi kimerültség lesz rajta úrrá.

Döbbenetes, hogy ebbe akár bele is lehet halni, hiszen kialakulhat magas vérnyomás, és nő a szívinfarktus kockázata. Japánban évente megközelítőleg ezren halnak meg munkamánia okozta tünetekkel. Pontosabban: ennyi halálesetet tudnak bizonyíthatóan a munkafüggőség számlájára írni.

A munkamániások leggyakrabban álmatlansággal, fejfájással, gyomorpanaszokkal, szívritmuszavarokkal, állandó pánikérzéssel és depresszióval fordulnak orvoshoz.

A jeleket érzik magukon, de segíteni magukon nem képesek. Gyakran előfordul, hogy sikerül kigyógyulniuk belőle, de a korábbi munkamániás átvált egy másik szenvedélyre, például kényszeres sportolóra lesz belőle.

Nagyon fontos, hogy pszichológus segítségét kérjük, hiszen nekik gyakorlatilag meg kell tanulniuk élni, sorrendet felállítani a feladatok között, és meg kell tanulniuk lazítani, újraépíteni a családi kapcsolatokat, ha még nem veszítették el őket.

Tehát a munkamánia egy kényszer, amelyet a beteg, aki ebben szenved, nem tud egyedül, segítség nélkül leküzdeni. Nagyon fontos, mint minden függőség esetében, a támogató családi háttér és pszichológus segítsége.

TÓTOS BEÁTA

Mezőségi szimfónia

Komolyzenét a belső harmóniánk kimunkálásáért hallgassunk, mondja Nagy Ibolya, a kolozsvári magyar opera volt korrepetitora, az Agnus Rádió munkatársa, aki Mezőbodonban naponta tapasztalja: a feltöltődés állandó és nélkülözhetetlen elemei a csend és a természetközelség.

– Kulturális fellegvárban, a kolozsvári operában dolgoztál. Hogyan tekintesz vissza ezekre az évekre? Hiányzik az opera, a kultúra nyüzsgése?

– Csodálatos évek voltak! Egyedi helyen adatott meg dolgoznom: a világ egyetlen kisebbségi operaháza működik Kolozsváron! Emellett szerettem az embereket is, a munkámat is, amelynek az volt a lényege, hogy a művészek szereptanulását megkönnyítsem és a darabok színrevitelének folyamatában a zenekart zongorával helyettesítsem.

Élmény volt elmélyülni azokban a művekben, amelyeken dolgoztam, és tanulni abból, ahogyan rendezők és karmesterek emberileg és zeneileg kielemeztek egy-egy helyzetet vagy szerepet. Amit magammal viszek, az nemcsak szép emlék arról, hogy milyen kiváló művészekkel dolgozhattam együtt és milyen csodálatos helyekre jutottam el a társulattal, hanem az a szemlélet is, amely belém ivódott: a színpadon minden történés, díszlet, jelmez és kellék üzenetet hordozott, és rájöttem, hogy nincs ez másképp az életben sem! Érdekes a Nagy Rendező üzeneteit keresni és megpróbálni megfejteni...

– Kezdetről, közel húsz éve a kolozsvári Agnus Rádió *Zenélő köntös* című komolyzenei műsorát szerkeszted. Mit jelent számodra ez a műsor?

– Elsősorban ajándékot a Gondviseléstől. Elmagyarázom: az opera mellett óraadó tanárként zenetörténetet tanítottam a Babeş-Bolyai Tudományegyetem teatrológia szakán, az egy szál pénteki szabadnapomon. Éreztem, hogy nagyon fárasztó a nonstop üzemmód, és azt találtam kívánni, hogy bár csak inkább rádióban foglalkozhatnék a zene megszerettetésével, mert akkor megválaszthatnám a számomra legalkalmasabb időpon-

tokat a műsorok elkészítésére – mire pár hét múlva kezembe is került az alakuló Agnus Rádió felhívása!

Sikeresen próbálkoztam, és azóta szinte megszakítás nélkül jelentkezem vasárnapként a *Zenélő köntös* című komolyzenei műsorommal. Kihívást jelent, hogy ennyi év után se ismétlem magam: igyekszem vagy mindig más zeneműveket választani, vagy egy másik téma szempontjából megközelíteni ugyanazt a művet.

– Ma, amikor alig hallani valahol komolyzenét, te hogyan ajánlanád ezt a műfajt a huszonegyedik századi rohanó embernek? Miért hallgassunk komolyzenét?

– Valóban, komolyzene egyre inkább csak az erre szakosodott csatornákon hallgatható rádióban és televízióban is... De rohanó embereknek én sem ajánlanám a komolyzenét! Nekik a kertészkedést sem ajánlom, mert időt és szeretetteljes figyelmet kell szánni a virágokra, gyümölcsökre, veteményesre, sőt, a kertészkedéshez tudást is kell szerezni – ha nem egyéb, hát saját tapasztalatból.

A komolyzenével ugyanígy van, és aki figyelmesen hallgatja, az észreveszi, hogyan szökken szárba egy-egy dallam, hogyan virágzik ki a zenekari hangzásban egy magányos hangszeren kipattant dallam-bimbó, érzi a zenében a napsütést vagy a vihar tombolását; meghallja, hogyan feszülnek egymásnak harmóniák, ritmusok, és a zenei ele-

mek küzdelmében a saját lényében működő erőket érezheti meg.

A remekművek csodálatosan bánnak a zenébe belefönt lélekerőssel! Ami alaktalanul kavarg bennünk, annak formát adnak, és ezáltal átélhetővé, megismerhetővé teszik indulatainkat. Az alkotásokba kódolt szellem és lélek pedig elvezet ahhoz az érzéshez, hogy jó akarok lenni, képes vagyok jó lenni – érdemes élni! Röviden összefoglalva: komolyzenét a belső harmóniánk kimunkálásáért hallgassunk! A műveltségünk gyarapodása csak ráadás.

– A kolozsvári kulturális pezsgést váltotta fel néhány éve számotokra a vidék nyugalma és békéjét jelentő Mezőbodon. Miért ez a nagy váltás, és miért éppen a sajnálatosan periférikus Mezőségekre esett a választásotok férjeddal?

– Nem annyira választás volt, mint inkább adottság: párom édesanyja mezőbodoni származású, és a rendszerváltáskor a család visszakapta államosított földjeik egy részét. Férjem nagyapja szőlősgazda volt, és a valamikori szőlőse tövébe párom egy borpincét akart építeni a domb agyagos földjéből készült téglából. Aztán apránként ház lett belőle, jóformán teljesen egyedül építette fel, egyéb teendői mellett, eleinte Kolozsvárról odajárva. Érthető tehát, hogy egészen különlegesen kötődünk minden szögletéhez, és amit személytelenül talán hibájaként lehetne felróni, azt mi sajátos bájaként szeretjük. Közben Marosújváron élő nővéremék is beleszerettek a bukolikusan derűs vidékbe, és vásároltak egy házat, úgyhogy Bodon plusz vonzereje számunkra, hogy nyáron együtt lehetünk velük is. A nyár persze kinyílik novemberig, s akkor egy Márton-napi libasütéssel szoktuk, baráti társaság körében, lezárni a szezont.

Kaptam férjemtől egy kis elektromos orgonát is, hogy a zongorámat pótolja, így hiányolnivalóm sokáig csak az internet maradt. Közben ez is megoldódott, mert internetünk is lett. A hálósoba azonban közmegegyezéssel továbbra is elektroszomogmentes marad! Sehol a világban nem lehet olyan jól aludni, mint ott.

– A közösségi médiában közölt beszámolóidból egyértelműen kiérezni, hogy Bodon a nyugalom és a lelki feltöltődés szigete számotokra.

– Valóban így van! A feltöltődés állandó és nélkülözhetetlen elemei a csend és a természetközelség. A reggelt kávézással kezdem a teraszon, este pedig kiülünk mindketten, és zenét hallgatunk. Közben szép lassan besötétedik, a templomtorony fölött kigyúlnak a csillagok, szívünkben pedig a hála mindezekért...

A mesélés a gyerek személyiségét fejleszti, a tévénézés csak leköti

Bár a legtöbb családban a meseolvasás főként az esti lefekvéshez kötődik, valódi szerepe nem csak a kikapcsolódásban van. A jó mese és mesélés együttesen szerves része az egészséges fejlődésnek és a funkcionális felnőtté válásnak. Szerepe van a kötődés és az énkép kialakulásában, de az értelmi, érzelmi és szociális fejlődésben is.

Nem véletlen, hogy az esti mese annyira elterjedt a világon. Ez a rituálé remekül segít lezárni a napot, ellazítani a túlpörgött testet és szellemet, összehozni egy kicsit a családot és ezáltal hozzájárulni a nyugodt alváshoz.

A mesélésnek azonban korántsem csak a kikapcsolódásban van szerepe. Különösen nem a gyerekek esetében. Számukra a jó mese és mesélés együttesen szerves része az egészséges fejlődésnek és a funkcionális felnőtté válásnak. Segíti őket önmaguk és a világ megismerésében. Lehetőséget ad saját élményeink feldolgozására és a még át nem élt eseményekre való felkészülésre.

A gyerekek általa tanulhatják meg saját érzelmeik irányítását, de megoldási javaslatokkal is szolgálhat bizonyos élethelyzetekre. A prózai és verses mesék szókincsükkel és egyedi zeneiségükkel fejlesztik a gyerekek kommunikációs képességét és zenei érzékét is.

Mindezek mellett a szülővel, felnőttel való közös időtöltés valódi érték a gyerekeknek, megerősíti a kötődést és biztonságérzetet, ami az önbecsülésnek, a szociális kapcsolatoknak és nem mellesleg a tanulásnak is alapvető feltétele.

A MESE SZERVES RÉSE A MESÉLŐ

Amikor a mesék fontosságáról beszélünk, nem szabad megfeledkeznünk a mesélőről sem. A kettő ugyanis nem különíthető. Egy gyerek, akit beültetünk a képernyő elé – akár mennyire is az ő kívánságára tesszük –, nem ugyanazt kapja, mint az, akinek mi mesélünk.

A mesefilmnézésnek rengeteg negatív hatása van, különösen a kisgyermekkori fejlődésre nézve, az egyik legfőbb ellenérv a meséléssel összehasonlítva mégis az, hogy míg a mesélés az egész személyiséget fejleszti, a képernyőzés csak az agyat köti le.

Nem aktivizálja a hallgatóságot (vagyis a gyereket) abban, hogy részt vegyen a folyamatban. Nem igényli, hogy használja a fantáziáját, hogy kérdezzen, s általa megtalálja a kapcsolatot a történet és a saját élete között, ahogy arra sem ad lehetőséget, hogy a számára megfelelő tempóban haladhasson a történet.

A mesélő szerepe tehát fontos. Mind a fizikai, mind a szellemi jelenlétére szükség van ahhoz, hogy valóban annyit értsen egy mesélés, amennyit bizonyítanak a kutatások.

A mesélő által megváltozik a történet. A gyerek nemcsak a szavakat hallja, de érzékeli az egész atmoszférát, az érzelmi hullámokat is, s összeköti őket a jelenetekkel. Lehetőség teremthető a kapcsolódásra egymással, ami nagyban elősegíti a másokkal való együttérzés képességének fejlődését is.

Szülőként óriási előnyünk, hogy ismerjük a gyerekünket, hiszen ezáltal meg tudjuk őt erősíteni, ha egy vele megtörtént eseményt kapcsol össze a hallottakkal. Ez pedig a későbbiekben fordítva is megtörténhet.

KÖZÖS ÉLMÉNY

Mivel a mesélőnek, vagyis lehetőség szerint nekünk, szülőnek fontos szerepünk van a folyamatban, legjobb, ha mi is élvezzük azt. A pillanat ugyanis attól válik varázslatos, érdekfeszítővé, örömtelivé és fejlesztővé, hogy minden résztvevő beleéli magát.

Vannak gyerekek, akik számára szinte fontosabb az olvasás, mint maga a történet.

Ne erőltessünk a gyerekre olyan irodalmat, ami nem érdekli, de mi se olvassunk olyan meséket, amelyek az agyunkra mennek!

Ha például nem szeretünk verses mesét olvasni, mert nehezen találjuk meg a ritmussát, és kellő késztetést sem érzünk rá, hogy megtanuljunk, nyugodtan engedjük el.

Hasonlóképpen a kitalált mesélést is csak akkor vállaljuk, ha van rá affinitásunk és/vagy motivációnk, különben a gyerek számára is értékét veszíti.

SEGÍTŐ MESÉK

A fantázia segít a gyerekeknek a valóság megértésében, elfogadásában és feldolgozásában. A játék, a rajzolás és a mesék is kaput nyitnak egy olyan világba, amelyben minden értelmet nyer a maga módján. Amelyben feldolgozhatják a számukra még érthetetlen vagy írhatóatlan történeteket, legyen szó külső tényezőkről vagy saját, belső érzelmeikről.

Nemcsak a játék, de a mese is segíthet a gyerekeknek újraélni olyan eseményeket, amelyek váratlanul érték.

Egy jól megválasztott mese segíthet gyermekünknek abban, hogy nehézségeiben társra, együttérzésre, elfogadásra és megoldásra találjon. Egy gyerek, akinek gondot okoz a szobatisztaság vagy a kis testvér érkezése, valószínűleg szívesen hallgat olyan mesét, amelynek a főszereplője hasonló kihívásokkal néz szembe.

A mese által ismerheti meg mások érzelmeit, de a sajátjait is, s kaphat megoldást azok kezelésére, oldására.

A gyerekek mindig olyan mesét választanak, amilyennel valamilyen módon azonosulni tudnak.

Akár látjuk az összefüggést, akár nem, fontos, hogy a kedvenc és a kért meséket mindig tiszteltetben tartsuk, mert a gyerek tudja a legjobban, lelkének éppen mire van szüksége.

A mese ajándék, de eszköz is. A gyerekeink számára nélkülözhetetlen. A mesék fejlesztik a fantáziát, oldják az érzelmeket, magyarázzák az élet működését, és megoldást nyújtanak helyzetek megfelelő kezelésére.

Igen, a maguk módján tanítanak és nevelnek is, de nem tananyagok! A történeteket mindenki a saját „szemüvegén” keresztül látja, értelmezi, és a léleknek erre is van szüksége. Nem kell tanulságot levonni a gyerekünk számára, csakis a felmerülő kérdéseire válaszoljunk. A mese kapu a fantázia világába, ahol a gyerekünk megélheti teljes szabadságát. Engedjük, s csak legyünk csendes kísérői az úton, hogy maga találhassa meg válaszait a valódi életre.

Rajtunk múlik, milyenné válik

Hálaadással és közös tervezéssel ünnepelte első találkozásának tizedik évfordulóját a Kárpát-medencei Református Ifjúsági Egyeztető Fórum – más néven a Gekib.

A református fiatalok közötti szolgálatot végző egyházmegyei referensek, lelkipásztorok és ifjúsági szervezetek képviselői 2010 tavaszán találkoztak először ebben a formában, a Zsinati Ifjúsági Iroda szervezésében. A folyamatosan formálódó közösség tagjai azóta évente kétszer összegyűlnek a Kárpát-medence különböző településein, hogy a közös munkáról, nehézségekről, áldásokról és a jövőről tanácskozzanak, tovább képezzék magukat.

Idén márciusban Piliscsában adtak hálát az elmúlt évtizedben elvégzett feladatokért, és kérték az Úr segítségét a következő évekhez. Az együtt töltött időről és az ifjúságról kérdeztük őket.

MINDIG VAN OK ÖRÖMRE

A legelső Csillagpont Református Ifjúsági Találkozó résztvevőjeként és a Gekib egyik alapító tagjaként Márkus Mihály dunántúli lelkipásztor hosszú évek óta figyeli az ifjúsági munka helyzetét.

– A '90-es években sok lehetőség nyílt meg, ahogy az utóbbi tíz évben is, de miközben örömmel látjuk egyházunk ifjúságát, a kutatások azt igazolják, csökken a hívő fiatalok száma – osztja meg tapasztalatait. Ebben a valóságban kell tevékenykedniük az ifjúsági szervezeteknek és a fiatalokkal foglalkozó lelkészeknek. Olyan környezetben, amelyben olykor nehéz követni azokat a változásokat, hogy a ma fiataljait milyen módszerekkel lehet megszólítani. – Leginkább a konfirmándusokon látom az idő múlását, abban, hogyan viselkedtek tíz évvel ezelőtt és milyenek ma. Közben mi nem igazán változunk – folytatja a lelkipásztor, akinek a változás sosem azt jelenti, hogy minden igényt ki kell szolgálni, de azt igen, hogy a kapcsolódási pontokat meg kell találni.

A lelkész szerint saját gyülekezetében lelkések a fiatalok, nekik köszönhetően jó ifjúsági csoportok működnek, de gondot jelent, ha nagyvárosi egyetemen tanulnak tovább és új közösségbe kerülnek.

– A Dunántúlon azt tapasztaljuk, hogy alacsony a növekedés, a falusi gyülekezetek lassan elfogynak, akik pedig beköltöznek a városokba, nem feltétlenül keresik az egyházat. De a nagyobb közösségekben, hála Istennek, van ifjúság, és bátyát jelent az öt iskolánk is Neszmélyen, Tatán, Pápán, Curgón és Kaposváron. Őszintén hiszem, hogy az egyházi oktatás nem elkedvetleníti, hanem megerősíti az oda járókat – hangsúlyozza Márkus Mihály.

Egyházkerületében szerveznek felső tagozatos hittanos találkozót, ezen alkalmanként háromszáz-ötszáz gyermek vesz részt, kétfelét pedig megtartják a REND-et. A dunántúli Református Egyházi Napok kiemelt célja az egyházi iskolák megszólítása.

– Mindig abban reménykedünk, hogy sikerül megérintenünk néhány fiatal szívét. Hiába tűnik gyakran kilátástalannak a harc, az Ige azt üzeni nekünk, hogy az Úrban van okunk örülni – foglalja össze a lelkipásztor.

NEM LEHET VÉLETLEN

– Azért tartom fontosnak ezt a fórumot, mert az ifjúsági munka felelősségét hordozzuk, a fiatalabb generációknak is útirányt kell mutatnunk mindazzal, amit Istentől ajándékba kaptunk – hangsúlyozza Fazekas László, a Szlovákiai Református Keresztény Egyház püspöke. – Az Ószövetségben is szerepel, hogy Isten törvényeit a szemünk előtt tartva tanítsuk és neveljük a fiataliságot – fogalmaz a vezető, aki szerint együtt kell továbbadnunk, amit mi is az idősebbektől tanultunk: – Nagyon örülök, hogy az ifjúsági munka saját egyházamban és szerte a Kárpát-medencében odáig fejlődött, hogy tudunk egymásról. Szükség van erre a fórumra, ahol kiléphetünk az egyházkerületekből, és össze tudjuk hangolni a szolgálatunkat.

Fazekas László felidézi, milyen nehéz volt 1990 előtt a fiatalisággal foglalkozni, hiszen a pártállami rendszer akkoriban tiltotta ezt.

– Harminc éve indulhatott el az a folyamat, amelynek mára már látjuk a gyümölcseit. Nem tartom véletlennek, hogy Isten nekünk olyan utakat adott, amelyekkel fel tudjuk készíteni az ifjúságot egymás megsegítésére. Hálás vagyok azért, hogy a Kárpát-medencében a református fiatalok összetartanak – hangsúlyozza a felvidéki püspök.

– Mindig igyekszem pozitívan tekinteni a dolgokra: azt szoktam mondani, át kell

látunk az aktuális helyzetet, és azokra kell figyelniük, akik éppen benne vannak – magyarázza Tussay Szilárd, az Erdélyi Ifjúsági Keresztény Egyesület ügyvezetője.

Mint mondja, a Gekib célját minden szolgáltató saját magának érzi: ha elérkezik a továbblépés ideje, szeretnék még hatékonyabban átadni a feladatokat, hogy egyre folyamatosabb és kiszámíthatóbb legyen a munka rendszere.

ÍGY ÉPÜLHET A JÖVŐ

– Az a tapasztalatom, hogy személyesen és Kárpát-medencei szinten is sokat haladtunk előre a kapcsolatépítésben, és jobban megismertük egymást. A közös munkán, eszmecserén és olykor vitákon keresztül megértettük a másik helyzetét. Ebből a fiatalok csak nyertek, mert az együtt megálmodott rendezvényeken találkozhattak egymással – de a legfontosabb, hogy Istennel is. A fő célunk pedig ez – összegzi meglátásait Tussay Szilárd.

Hasonlóan látja a Gekib szerepét Kovács Patrícia, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem teológushallgatója is, aki első alkalommal vesz részt a fórumon.

– Szerettem volna megismerni az ifjúsági munka mai helyzetét, belelátni a tervekbe, ötletekbe. Ma sem könnyebb ez a feladat, mint máskor, de dinamikusnak találom. A fiatalok mindig mások, más trendeket követnek, de hiába gondoljuk, hogy nem nyitottak, úgy látom, hogy érdekli őket Isten és az egyház – fogalmaz Kovács Patrícia.

Már most tudatosan készül arra, hogy lelkészként majd támasza legyen a fiataloknak, segítse őket átlendülni a nehézségeiken:

– Kamaszként sok dolog megkérdőjeleződik bennük, és rengeteg kérdésük van, semmi sem állandó az életükben. De érdemes foglalkozni velük, mert van jövőjük, és az ő segítségükkel az egyházunknak is lesz jövője.

Home office

Ez az év új helyzeteket teremtett számunkra. Voltak dolgok, amik kifejezetten kedvünkre valók voltak, de sokkal több volt, ami kevésbé. Például ki gondolta volna, hogy a földal-pú támogatást be lehet jelenteni interneten és telefonon, s elég e-mail-ben csatolni az irato-kat, hisz ezelőtt fél napot kellett sorban állni a hivatalban. Szóval észrevettük, hogy lehet egyszerűbb az ügyintézés, csak akarni kell.

Viszont a krónikus betegeket egyik percről a másikra kirekesztették a kórházakból, és azoknak, akiknek muszáj volt menniük, a kór-ház udvarán kellett sorban állniuk. Azok, akik eddig a várótermekben töltöttek fél napokat, nem gondolták, hogy ez lehet rosszabb is.

ELŐNYÖK

Közben begyűrűzött a „home office” fogalma, s kiderült, hogy már régóta létezik, csak most szélesebb körben terjed. Az angol elnevezés kering az interneten, pedig van ennek egy szép magyar megfelelője, mégpedig a távmunka.

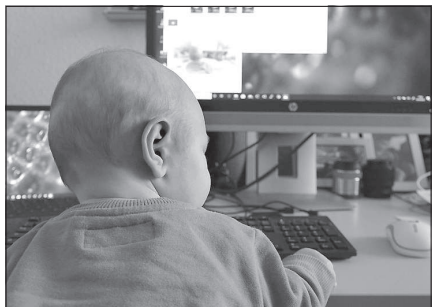
Mivel nagyon fontos volt, hogy az embe-rek ne érintkezzenek egymással, vagy minél ke-vesebb fizikai kontaktus legyen, ezért ha meg lehetett oldani, át kellett térni távmunkára.

A távmunka eddig is létezett, és koráb-ban is voltak, akik ezt választották. Sok előnye van, de van hátránya is.

Normál esetben kisgyermekes anyukák szokták választani a távmunkát, és olyan informatikusok, akiket zavar az iroda zaja, vagy nehezen alkalmazkodnak és idegesíti őket, ha nem olyan a „klíma” az irodában, amilyen nekik tetszik, vagy pedig olyanok, akik nem bírják a kötöttségeket.

Így az anyukák el tudják vinni a gyerme-keket óvodába, bevásárolnak, házimunkát vé-geznek, miközben dolgoznak is, hiszen azzal, hogy nem kell beutazni a munkahelyre, nin-csenek pletykás kávészünetek, sok időt lehet megtakarítani.

A gyermekteleneknek pedig az tetszik a távmunkában, hogy lehet akár éjszaka is dol-gozni, reggel pedig, mikor más már a busz-megállóban tolong vagy a dugóban ücsörög és idegesen nyomja a dudát, nyugodtan to-vább lehet aludni.

HÁTRÁNYOK

Azok, akik már dolgoztak távmunkában, beszámolnak ennek a hátrányairól is, még-pedig arról, hogy bizonyos idő után elkez-d hiányozni az, ami addig idegesítő volt. Hiányoznak a munkatársak, a beszélgetések kávézás közben, a társaság. Az is probléma, hogy akinek nincs elég önfegyelme, és nem tudja jól beosztani az idejét, annak annyira széteshet a napja, hogy sem az otthoni mun-kát nem végzi el, sem az irodait. Egy másik típusú ember a távmunkában munkamániás-sá válhat, hiszen ha pl. több cégnek is bedol-gozik egyszerre, azon kaphatja magát, hogy nincs szabadideje.

Éppen ezt elkerülendő, a legtöbb cég be-vezette, hogy hetente egyszer vagy kétszer be kelljen járni az irodába. Így lehetőség nyílt a találkozásokra és a beszélgetésekre is, nem szigetelődtek el teljesen a távmunkában dol-gozók, és csökkent a depresszió veszélye is.

KÜLÖNLEGES HELYZET

A járvány miatt kialakult kényszer „home office” azonban teljesen más. Ugyanis míg a normál távmunka esetén reggel az otthon dolgozó feleség munkába indítja a férjet, el-viszi óvodába vagy iskolába a gyereket, most egyszerre mindenki otthon találta magát. Távmunkában dolgozott a férj és a feleség is jó esetben, rossz esetben munkanélkülivé vált vagy ideiglenesen szüneteltették a munkavi-szonyát, viszont otthon ragadtak a gyerekek is online oktatásra váltva.

Eleinte, néhány napig, egy hétig, ez nagy-szerű vakációnak tűnt, ám ahogy teltek a na-pok, hetek, egyre kényelmetlenebbé vált.

Még itt is különbséget tennék a keres-házban és a tömbházban lakók között is, mert a keres házban lakó családok kime-hettek az udvarra, a gyerekek, még ha rövid időre is, de lefoglalhatták magukat kint. A szülők kertészkedhettek, sőt sokan lakásfel-újításba kezdtek vagy kerítést építettek.

Mindenkinek volt személyes tere, ha er-re vágyott, elvonulhatott az udvar vagy a kert valamelyik pontjára és egyedül lehetett. Közben pedig, ha dolgozni kellett, a gyereket ki lehetett küldeni az udvarra.

Ezzel szemben a városlakók, akik tömb-házban élnek, teljesen más helyzetben talál-ták magukat. Korábban nagyon kényelmes volt az 50-60 négyzetméter, hiszen nem kellett hétvégén füvet nyírni, fát permetezni, kerítést javítani, állatokat etetni, és ha zöldövezetbe vágytak, kimehettek a mások által rendben tartott parkokba. Most hirtelen fogollyá vál-tak a kis lakásokban, és néhány hét eltelte után sokan úgy érezték, hogy fuldokolnak a bezártságtól, és bárhová mennek a lakásban, ott mindig van valaki. Így ráadásul még a kapcsolati problémák is felszínre kerültek.

ÉS A GYEREKEK?!

Végül pedig ejtsünk néhány szót a gyerekek-ről, hiszen ők is „home office”-ban dolgoz-tak, ugyanis megjelent a távoktatás fogalma, s ennek a komolysága az iskolától és a taná-rok köteleességtudatától függött.

Voltak iskolák, amelyeknek tanulói ren-des programmal dolgoztak és a gyerekeket lefoglalták reggeltől délig-délutánig, és még a tornaórát is megtartották, de voltak olyan iskolák is, amelyekben a fő tantárgyakon kí-vül nem tartottak órát, hanem csak küldték a leckéket, és a szülőknek még azt is követniük kellett, hogy a gyerek szorgalmasan beküldi-e a házi feladatát. A nem igazán szorgalmas gyerekek szüleinek rendszeren fel volt adva a lecke, hogy kiderítsék, vajon minden felada-tot beküldött-e a csemete.

A járvány idején megismerkedtünk né-hány új situációval. Vidéken jól megvol-tunk, de a városlakókat nem irigyeltem egy pillanatig sem.

Remélem, lassan visszazökken az élet a régi kerékvágásba.

TÓTOS BEÁTA

Itt a nyár! A pihenés és feltöltődés megállói

Itt a nyár, a tervezgetés, az utazás, a pihenés egész évben várt időszaka. Számos olyan helyszín vár, ahol a test, a lélek és a szellem egyaránt megtalálhatja a jóleső ellazulást. Azt a szabadidőt, amely alatt kapkodás és hozzávetőleges tervezés nélkül, mégis felszabadult tudatossággal tudunk feltölteni. Az alábbiakban egykori és mai nyári „fényképeket” rakosgatunk.

Egy ifjúsági kirándulással kezdődött minden. A kilencvenes évek vége felé lelkészünk nagy fába vágta a fejszéjét: utazzunk el az Isztriára. Ma már retrószámba megy a kivénhedt Ikarus, a sátorban alvás, sőt a piros útlelél is, aminek láttán minden határon félreállítottak, de mégis ez volt az az élmény, ami megalapozta legtöbbször az idegen tájak és kultúrák iránti érdeklődést.

Merthogy néhány évvel később már önállóan indultunk el és fedeztük fel az országot, amely 800 évig perszónaluniót alkotott, egy testként működött, egy szívként dobogott Magyarországgal. Valami különös otthonosság-érzés fogadott, hiszen számos helyen viszákoszönt a közös történelem, a Monarchia virágzásának idilli korszaka. Magyar feliratok, táblák, emlékek, a dualizmus korának épületei kerültek elénk.

MŰEMLÉKEK HANGULATA

Ami az első és második alkalommal még idegen volt, talán még frusztráló is, az a harmadik és sokadik találkozás során már az otthonosság és a harmónia érzését jelentette, és jelenti mind a mai napig. Annnyira, hogy ma már szinte letaglóz az érzés, ha valamilyen okból sokáig nem jutunk el a szeretett Adriára.

Ha nem indulhatunk felfedezőútra a Velence és Ravenna után a harmadik legjelentősebb Adria-vidéki bizánci műemlékvárosnak tartott Porecban és a zegzugos óvárosi utcáival velencei hangulatot árasztó Rovinjban.

Merthogy már nem esik jól a nyaralás, ha a napozást, fürdést, a gondatlan időtöltést

nem egészíti és teljesíti ki a műemlék épületek közötti korzózás, rácsodálkozva egy-egy adig észre nem vett épületrészletre, homlokzati díszre. Talán fellengzősen hangzik, de így vált észrevétlenül a nyaralásaink szerves és megszokott részévé a kultúra, amiből igyekszünk nem engedni, ami hangulatosan kiegészíti egymást a laza pihenéssel és szellemi feltöltékezésben is részesít.

És persze lelkiekben is, mert ahol kulturális látnivaló van, ott mindig találni egy vagy több olyan templomot, ami lebilincsel, amiben jólesik felfelé nézni, befogadni magunkba a szakralitás csodáját, majd elcsendesülő lélekkel leülni pár percre és hálát adni mindezért. Mindenért. Azért, hogy újra eljuttunk valahová, először vagy sokadjára, és kiszakadva a saját megszokott környezetünkből rácsodálkozhatunk valami újra.

Ezért ragaszkodunk sok év óta ahhoz, hogy egy-egy olyan városba szervezzük éves pihenésünket, amelyben a test, a lélek és a szellem egyaránt megtalálja a maga jóleső ellazulását, összhangját; azt a szabadidőt, amelyben kapkodás és hozzávetőleges tervezés nélkül, mégis felszabadult tudatossággal tudunk feltölteni.

Szinte már patikamérlegesen porciózzuk és méricskéljük utazásainkat, és igyekszünk elraktározni minden egyes percüket, illatukat, látványukat. Hogy később újra előve-

hessük; belefeledkezve és csodálkozással újraélve a pillanat csodáját.

SZAKSZERVEZETI JEGGYEL

Négyévesforma kisfiú üldögél a tengerparti homokon. Vele egyidős társak tucatjai veszik körül. Délelőtt van. A fiúcska hirtelen megérezéstől vezetve feltekint a meredek part felett emelkedő sétányra.

Abban a pillanatban meglátja a szüleit, ahogy vele szemben állnak és őt kutatja tekintetük. Megkönnyebbül, hangos zokogás tör ki belőle, hadd hallja mindenki, hogy ennek a néma gyereknek is van hangja, anyja és apja. Minden benne van ezekben a könnyekben. Egy hét fojtogató szorongása az idegen nyelvi környezetben, ahol csak a takarítónő tud hozzá magyarul szólni. De benne van az öröm is, a felszabadulás érzése. Ahogy csak egy négyéveske gyerek tud örülni a szüleinek, soknapi távollét után.

Aztán jönnek sorban a nyolcvanas évek családi nyaralásai, szakszervezeti jeggyel, már kellemesebb emlékekkel. Nyár van, hatalmas tömeg tanyázik a keskeny tengerparton. Anyuka már reggel hatkor kiviszi a törölközőket, hogy reggeli után legyen hová kiülni az öt gyerekkel. A sokadik elhatározásra mi is vele ébredünk, hogy lássuk, ahogy a nap fenségesen kiemelkedik a habok közül, közben csigákat gyűjtögetünk otthonra.

A legutolsó, a rendszerváltás évében történt nyaralásra apukát nem engedik el a munkahelyéről, anyuka egymaga indul el öt gyermekkel Eforie Sudra. Átvonatozzuk az éjszakát és a közel 900 kilométert a tengerpartig.

Emlékszem, ahogy kora délután népes, jókedvű csoportként araszolunk a tenger felé. Kezünkben a szokásos dolgok, szatyrok, törölközők és a felfújt matracok, úszógumik. Még nem látjuk a nagy vizet, de már szembejön velünk a jellegzetes sós illatfelhő.

Bódultan közelítünk a parthoz. A hullámok és a végtelen kékség látványa, a szüntelen morajlás elvarázsol bennünket, alföldi gyermekeket. Élvezzük a nyüzsgést, az esti sétákat, amelyeken ismét csak hosszan könyörgünk anyukának vásárfiáért.

Azóta sem léptem Eforie Sud forró homokjára. Pedig megnézném, megvan-e még a meredek part feletti sétány és az azt övező betonkerítés, amely mögött egy kisfiúnak egyszer csak megjelent a csoda, a szabadulás az idegen nyelvű gyerektáborból.

De a lelkem fényképalbumában ott sorakoznak a kitörölhetetlen fekete-fehér és kezdetleges színes képek egy népes családról és néhány, egyhetes, tengerparti boldogságukról. Egy kicsiny nyáját erős kézzel vezető anyáról, aprók és kamaszok közös, felszabadult nyaralásáról.

A RIJEKAI SZÍNHÁZ A VÁRADI IKERTESTVÉRE

A járvány időszakában is

Járványidők csodálatos gyümölcse, a Korona-Biblia „A remény és az összetartozás kordokumentuma...”

A hívó értelem és szív leleményességét sok minden bizonyítja, napjainkban, a koronavírus-járvány időszakában pedig kiváltképpen az a svájci kezdeményezés, amely a legnehezebb pandémiás hónapokban létrehozta a Korona-Bibliát vagy Covid-Bibliát.

A zseniálisan egyszerű, de nagyszerű ötlet gazdája Uwe Habenicht svájci református lekipásztor. Ötlete nyomán már a Biblia 1189 fejezetének 80%-a kéziratismásolatban készen áll. Ezt a Szent Gallen-i Korona-Bibliának nevezett kéziratos Bibliát átadták a híres Biblia Múzeumnak, a reménység és a kötelező elzártág ellenére is az összetartozás kordokumentumaként.

Gyermekek illusztrációival, felnőttek gyönyörű, gondosan megrajzolt kódexiniciális oldalai, aranybetűkkel az Exodus

és katolikus gyülekezetekben, majd aztán az egész kanton területén.

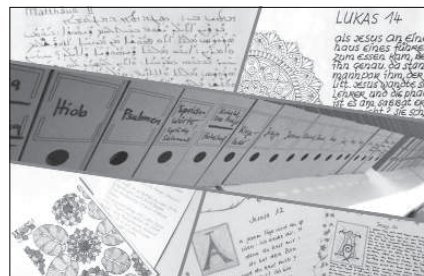
E-mailben ismertetett kezdeményezésére csakhamar egész Svájcban, majd külföldről is érkezett válasz. Mindenki vállalkozott arra, hogy egy-egy fejezetet lemásol a Bibliájából. Nagy visszhangja és népszerűsége lett a kezdeményezésnek csakhamar, hiszen az izolációt, a kényszerpihenőt és a bizonytalanságot ennek révén sikerült olyan tevékenységgel áthidalni, amely valójában mindenkinek mindig kéznél van. Hiszen mindenkinek van Bibliája, még ha az esetleg nem keze ügyében is van naponta, hanem éppen a könyvespolcon.

Jöttek a jelentkezők e-mailjei a saját kantonján kívülről, sokan Bernből, a fővárosból írtak, mások Zürichből, aztán Németországból, Ausztriából, Liechtensteinből, sőt az USA-ból is.

RITMUS ÉS BIBLIAISMERET, ÁTGONDOLÁS, TÖBBSZÖRÖS EMELKEDETSÉG

Nagyon fontos szempont volt kezdettől fogva, s ennek a tiszteletes úr minden esetben hangot is adott, hogy a másolók lassan, aprólékosan, átgondolva másolják a szöveget, nem kapkodva. Mintegy elmélkedve is azon, amit másolnak. Egyfajta lelki ritmus is követte a másolást, ráhangolódás a Biblia szövegére és az üzenetre.

Fantasztikusan ügyes bibliaiskola! A másolók a saját egyéni kézirás stílusukkal másoltak, tehát megőrizve és betűformálással beleadva egyéniségüket, személyiségük sajátos lenyomatát, egyben a másolás kiemelte őket az egyéni problémavilágból, individualizmusból, a bezártságból. Hiszen amit másoltak, az többszörösen is a rajtuk kívül álló szférába emelte át őket: egyrészt az előtűk fekvő, nyitott Biblia, a másolandó szöveggel, aztán maga a szöveg, az Ige további történelmi, sajátos helyzetekbe, korokba, párbeszédbe vagy történelmi leírásokba, költői és

bölcséleti szférákba vagy megváltástörténeti eseményekbe emelte tovább őket.

Többszörös emelkedettség született meg így, önfelülmúlás, sajátos egyéni exodus kinek-kinek a maga „Egyiptomából” valósult meg, s ez is hatalmas élmény volt a bezártságban! Sőt, a bibliai múlt és a jövőre tekintés éppúgy benne volt pozitív lehetőségként önkéntes munkájukban, hívásként és kínálatként a másolás aktusában, mint a jelen értelmezése nem szubjektív gondolatok, hanem az Ige, a kijelentés, a Biblia szent Igéjével.

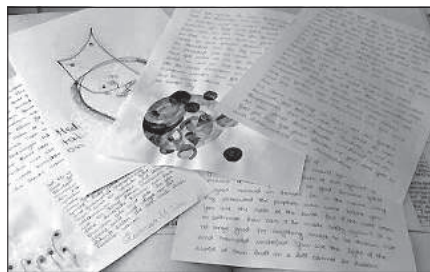
IGAZI LELEKI FELFEDEZŐÚT – COVID-BIBLIA DIGITÁLIS FORMÁTUMBAN IS

Habenicht lelkész többször is elmondta: nemcsak fejezetmásokat kapott az embekektől, sok száz fős nemzetközi másolócsapattól, hanem vallomásokat is arról, milyen élményeik voltak a fejezetmásolás közben.

Valóságos bibliai felfedezőutakról, belső önismereti felismerésekről is szólnak a levelek. Van olyan fiatal nő, aki úgy belelendült a bibliaismeret gyűjtésébe, meg annyira belellete magát a régi történetekbe, hogy egy lendületből Mózes öt könyve egyik teljes könyvét lemásolta.

Mivel a másolatok olykor valamilyen nyelv ilyen-olyan dialektusában, tájnyelvén is létrejöttek, vagy éppen más nyelveken, örmenyül, etiópul vagy arabul, a lelkész elhatározta, elkészítik ennek a fantasztikus vállalkozásnak a digitalizált változatát. Ebben a Szent Gallen-i kantonális könyvtár felajánlotta segítségét.

Mi juthat még minderről eszünkbe? Maga Isten igéje, amely nélkül ez a nagyszerű ötlet sem születhetett és valószínűleg volna meg, valamint az, hogy Őt és a Bibliát nem lehet karanténba zárni, Ő szabad és inspiráló, a mélységekben is magasságokba emelő Úr: „Ímé, áldásul volt nékem a nagy keserűség...” (Ézs 38,17 – Károli) „Bizony, javamra vált a nagy keserűség...” (Ézs 38,17 – RÜF)

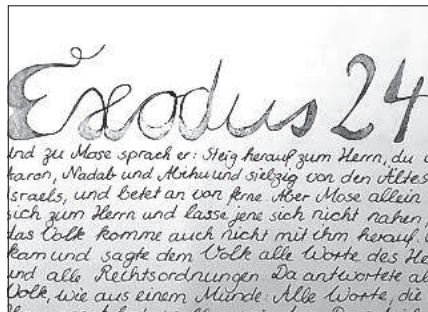

fejezet címeivel, népművészeti motívummal a Lukács 12, röplapszerű vagy plakátszerű stilizált oldalon a 138. Zsoltár versei vagy a Máté 8. Ükapáink szőlőinda-motívumos, virágmintás Bibliáinak jellegzetességeivel másolt oldalak a 2Kronikából, ugyanígy színesben az Ézsaiás 12-ből. Latinul a Zsidókhoz írt levél 5. fejezte. Egyszerűen lenyűgöző látni, hogy ahány ember, annyi stílus. Érzékelni a másolók szabad választását, de jókedvét, örömet is a gondosságban. Ugyanakkor a szabadságban is a fegyelmező tartalom, Istenünk drága igéje tiszteletével.

Zseniális közösségi vállalkozás, amely kifejezi a világiárvány okozta templomba járási korlátozás feletti talán még erőteljesebb összetartozás minőségét: az Ige az az aranyfonál, amely egybefűzi a testvérelleket – világszerte, és a mi kis környezetünkben.

A LEHETŐSÉG MINDENKINEK KÉZNÉL VOLT

Az Istentől kapott gondolat nyomán Uwe Habenicht nagytiszteletű úr úgy gondolta, meghirdeti a bibliamásolásra vonatkozó elgondolását előbb a Szent Gallen-i református

fókuszban a világ keresztyénisége

Világszerte növekedik a keresztyénység

Napjaink sajátos jelensége, hogy miközben bizonyos területeken, főként Nyugat-Európában a keresztyénység megtorpanását, helyenkénti csökkenését látjuk, azonközben világméretben szemlátomást erős növekedés tapasztalható.

A KERESZTYÉNISÉG GYORSABBAN NÖVEKSZIK, MINT A VILÁG NÉPSSÉGE

A legújabb adatok szerint a világ össznépessége másodpercenként növekszik, jelenleg 7,7 milliárdnál is több. A növekedési mérték 1,20%. Az egész világon pedig a keresztyénység növekedési mértéke 1,27%. A világszerte jellemző 0,7%-os növekedés számszerűleg kicsiny, de ha belegondolunk, hogy ez a hányad a közel 8 milliárdnyi globális emberiségé, akkor ez már nem kevés.

Korábbi hagyomány szerint keresztyének olyan családban születnek, amelyben a szülők is keresztyének. Ez a helyzet átalakulóban van. Van ilyen képlet is, de egyre gyakrabban fordul elő, hogy nem keresztyén szülők családjában térnek meg családtagok a keresztyén hitre.

AZ ATEIZMUS VISSZASZORULÓBAN VAN

Már egy ideje tapasztalható világszerte az a trend, hogy az ateisták száma erősen csökken. Ma kevesebben vannak az ateisták a világon, mint 50 évvel ezelőtt. Akkor, 1970-ben a számuk elérte a 165 milliót, ma 138 millió.

Ez minimum két dolgot is jelez. Az egykori hivatalosan ateista országok, főleg a kommunista vezetéseűek, miután jó részükben megbukott ez a hatalmi struktúra, már nem deklarálják magukat ateistának és nem követelik meg a népességtől ezt az ideológiát. A filozófiai meggyőződés alapján ateisták száma 50 évvel ezelőtt éppúgy kevés volt, mint ma.

Másrészt ez a csökkenő szám jelzi a világ népességének spirituális, lelki érdeklődését, hiszen ebben a vonatkozásban sincs semleges terület vagy légüres tér. Sem a lelkekben, sem az egyes régiók lakosságában.

A KERESZTYÉNISÉG KÜLÖNFÉLE ÁRAMLATAI FŐKÉNT A VÁROSI LAKOSSÁG KÖRÉBEN TERJEDNEK

A nagyvárosokban erőteljesebb, 1,5%-os a keresztyéniség növekedése. Ez azzal a ténnyel függ össze, hogy a nagyvárosoknak világszerte hatalmas népességfelszívó, vidékről elszívó hatásuk van. Ennek következtében is, meg számos egyéb kulturális, gazdasági, megélhetési mozgatórugó hatására, a világvárosodás nem éppen kedvező trendje 2,15%-os rátát mutat. Ez a tendencia a keresztyénység gyakorlásának és a misszióknak új formáit is magával hozza (médiamisszió, utcai rendezvények, stadion élménykeresztyénység...), egyúttal a többnyelvűség igényére is többnyelvű szolgáltatásokkal kell válaszolni.

A KERESZTYÉNISÉG HAGYOMÁNYOS CENTRUMAI ELTOLÓDTAK FÖLDRAJZILAG IS

Korábban evidencia volt, hogy az USA keresztyén nemzet, aztán Európa a Jézus-hit második nagy földrajzi, kontinentális övezete. Ez egyre inkább megváltozik.

A keresztyéniség súlypontjai az egykori „periféria” felé tolódnak át, és sajátos váltás tanúi, részesei vagyunk.

A szélek, a földrajzi és közgazdasági értelemben korábban perifériának tekintett területek centrumosodnak a keresztyéniség szempontjából is. Azaz új központok jönnek létre Ázsiában, Afrikában, Latin-Amerikában.

Jelenleg a keresztyéniség legerőteljesebben Afrikában növekszik, főként a karizmatikus vagy pünkösdi mozgalmak és missziók hatására. Az ún. Third Church, a Harmadik Egyház jelensége itt van előtűnik, amiként azt már 30 évvel ezelőtt Ph. Jenkins amerikai vallásszociológus és újságíró valószínűvé tette könyveiben.

A Harmadik Egyház fogalmával részben utalt arra, hogy az erőteljesen Teremtő-Atya-központú ókori, majd az erőteljesen Krisztus-

központú reformáció korabeli egyháztipusok és kegyességi irányzatok után a 20-21. században megjelent a Szentlélek személyét előtérbe állító pneumatikus világkorszak és kegyességi forma, amelyet devotio postmodernának is neveztek.

Az Isten ügye és az ez iránti érdeklődés pulzáló természetű. Koronként, helyenként változó centrumokban dobog a hit és a keresztyéniség szíve. Most Ázsiában, Kínában, Afrikában és Dél-Amerikában dobog erőteljesebben, mint Európában és Amerikában. Ez viszont semmiképpen nem jelenti azt, hogy Európában vagy Amerikában megbénult volna a keresztyéniség!

Jenkins prognózisát megerősíti a Pew Research Center (PRC) trendkutatása arról, miként alakul majd kontinensenként, világrégióként 2010–2050 között a keresztyéniség aránya. Grafikonjuk jól mutatja, hogy a legnagyobb arányú ugrás a Szaharától délre fekvő afrikai országokban következik be, ott a keresztyéniség növekedésének mértéke 115%-os lesz a lakosság növekedéséhez (131%) képest. Ez igen jelentős gyarapodás!

A lakosság növekedését meghaladó mértékben Ázsiában fog gyarapodni a keresztyéniség: 33%-os lesz a lakosság 22%-os növekedésével szemben. Latin-Amerikában csaknem azonos mértékű lesz a keresztyének (25%) és a lakosság (27%) számának növekedése.

Európában látszik már a negatív tendencia: a lakosság 6%-os csökkenése közben a keresztyének száma is szembetűnően, 18%-kal csökken! Összességében a PRC 2050-ig azt valószínűsíti, hogy a keresztyéniség a világnépességgel arányosan növekedik (35%-35%). A világtendenciák között szerepel az is, hogy növekszik a Krisztus-hit népszerűsége.

MA SOKKAL TÖBBEN HALLANAK AZ EVANGÉLIUMRÓL, MINT KORÁBBAN

A kutatások szerint 1900-ban a világ népességének mintegy 54,3%-a hallott már az evangéliumról, sokan meg is hallották és követték az örömmüzenetet. Ez a szám arány 2019-re 28,4%-kal nőtt, tehát tavaly a világnépességnek már 82,7%-a hallott az evangéliumról Jézus kiküldő szava értelmében: „Menjetek el szerte az egész világba, hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek!” Mk 16,15

Ebben a növekedésben szerepe van a médiának, az online keresztyén újságoknak, keresztyén tv-knek, rádióknak, a nagy nemzetközi keresztyén hírügynökségeknek is. Ide számolhatjuk a növekvő mértékű bibliai adást is. Ennek várható mértéke 2025-ben eléri az évi 100 millió példányt...

Szakelemző és rovatvezető: DR. BÉKEFY LAJOS

Apák napja és tanévzárás Szárazberken

Június utolsó vasárnapján hagyományosan megvonják a tanév mérlegét, és köszöntik az édesapákat a szárazberkiek. Ilyenkor a vallásórások versekkel, énekekkel és bibliai drámajelenetekkel adnak hálát Istennek a tanulásban elért eredményeikért és azokért, akik a mindennapokban sokat dolgoznak értük. Ők az édesapák és nagyapák, akik felelősséget vállalnak a család összetartásában, erejükkel és példamutatásukkal bizonyítják, hogy fontos szerepet töltenek be a gyermekek és unokák nevelésében – mondta Ilonczai Zsombor lelképásztor.

Isten igéje Mózes második könyve 2. részének első feléből szól a gyülekezethez: a Lévi nemzetségéből származó, nem könnyű élet-helyzetben élő férfú, Amrák családot alapít: feleségül veszi az úgyszintén a Lévi nemzetségéből származó leányt, Jokebédet.

Ennek a családnak sok mindennel kell megküzdenie és szembenéznie, hiszen az, amit az egyiptomi hatóság a héberekkal tesz, kétségkívül elviselhetetlen. Mégis gyermekeket vállalnak, megkeresik a legjobb lehetőségeket ahhoz, hogy egyáltalán létezzenek, mert Isten szemszögéből tekintenek a jövőbe, s Ő nemcsak a család üdvörtörténetét készíti elő, hanem az egész kiválasztott népét is, a megszületett Mózes által.

A társadalom legszűkebb köre a család. Alapvető értékeink, kötődésmintáink, azonos-

ságtudatunk onnan származik, amibe beleszülettünk. Gyermekeink a családban ismerkednek meg a többiekhez való tartozásnak és az egyéni különbözőségnek a jelentésével. A gyermekeknek a származás sok esetben a kultúrához való tartozást, a hagyományokba való beilleszkedést, a lét folyamatosságának fenntartását, vagyis az identitás biztos alapját jelenti. Ebben a helyzetben az édesapáknak fontos feladatuk van, s ahhoz erőt mindig Istentől kell kérniük.

Az igehirdetés után a legkisebbek énekes-verses műsort adtak elő, a nagyobbak a tékozló fiú történetét játszották el, majd a gyülekezet kórusának szolgálata következett.

A gyermekek saját maguk által készített ajándékot adtak át az édesapáknak, de ők maguk sem maradtak jutalom nélkül: Győrbíró Sándor katechetikai előadónak köszönhetően értékes könyvcsomagot vehettek át.

REFSZATMAR.EU

Megújultak a börvelyi templom harangjai és a toronyóra

„Tempus fugit” – az idő rohan, tartja a latin mondás. Nem tudjuk megállítani, de tudjuk mérni, és meg tudjuk különböztetni az ünnepnapokat és hétköznapokat. A Börvely központjában lévő református templom toronyórája már évtizedek óta nem működött. Az idősebbek gyerekkorukban látták utoljára a pontos időt rajta, épp ezért a közösség régi vágya volt megjavíttatni a toronyórát.

Tavaly elkezdődtek a toronyóra javítási munkálatai. Újrafestették az óra négy számlapját, a régi mánusokat megtisztították, újrafestették, és egy 21. századi technikának megfelelő meghajtó szerkezettel látták el, amely egy műholdhoz kapcsolódva vezérli a mutatókat és jelzi az idő múlását.

A nagy harang mellé egy kongató is került, ez óránként jelzi a pontos időt.

A munkálatok 2020 telén a harangok javításával és villamosításával folytatódtak. A templomtoronyban lévő, 19. századból származó harang felfüggesztése meg volt repedve, ezért egy teljesen új felfüggesztés került a harangra.

A három harangot villamosították és automata vezérléssel látták el, így naponta három-

szor, reggel 8-kor, délben 12-kor és délután 4 órakor jelzik a napszakok váltakozását.

A munkálatok összértéke 45 000 lej volt, nagy részüket a Quasi Modo cég végezte.

Illesse köszönet a támogatókat: a Bukaresti Vallásügyi Államtitkárságot, a Börvelyi Polgármesteri Hivatalt, a Börvelyi Református Nőszövetséget, nem utolsósorban a híveket a rendkívüli adományukért.

A közismert latin mondás szerint a harangok rendeltetése: vivos voco, mortuos plango, fulgura frango – hívni az élőket, siratni a halottakat, megtörni a villámokat.

A kegyelmes Isten adja, hogy az élők, meghallva a harangok közösségre hívó hangját, sokáig tudjanak gyönyörködni bennük.

KÁTAI TIBOR

Decemberre elkészülhet a magyar bölcsőde

A magyar kormány külhoni óvoda- és bölcsődefejesztési programja keretében Aradon is új magyar bölcsődét építenek.

A pályázatot és a kivitelezést a református egyház bonyolítja le, illetve felügyeli, de a létesítmény közoktatási célokat fog szolgálni: a magyar iskolaközpont, az aradi Csiky Gergely Főgimnázium egységeként felekezetre való tekintet nélkül a kisgyermekes magyar családok vehetik majd igénybe a szolgáltatásait.

Az iskola bentlakásának szomszédságában épülő bölcsődében egy óvodai csoport is helyet kap majd. A kivitelező már az emeletnek kezd hamarosan, és a remények szerint decemberben átadják az épületet.

ARADIHIREK.RO

Köszönetnyilvánítás

A nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetem Arany János Kollégiuma hálásan köszöni a Koltói Református Egyházköztségnek adományozó segítőkészségét és nagylelkűségét,

valamint lelkészének, nt. Ecsedi Árpádnak a közbenjárását.

A koltói gyülekezet rendszeresen ajándékoz száraz téztát a kollégiumunk konyhájának, ezért fogadják hálás köszönetünket!

A kollégium dolgozói, diákjai, valamint vezetője, DOHI ALIZ

Néhány gondolat Trianon kapcsán

Érdeklődéssel követtem a médiában a ke-
rek évfordulót megelőző és követő híreket,
eseményeket; ezek sajátosan alakultak a vi-
lágjárvány miatt. A közös vonás: az előző
évekhez hasonlóan egyrészt igyekeztek tör-
ténelmi kontextusba helyezni az elmúlt 100
esztendő, másrészt a jelen és jövő prizmáján
keresztül a jövő járható útját próbálták felvá-
zolni. E két szempont szerint szeretném én is
papírra vetni gondolataimat.

Sajnos az ideológiai törésvonal ez alkalom-
mal is tetten érhető. Az elkötelezett nép-nem-
zeti irányzattal szemben (kevés kivétellel) ott
terjengett a balliberális mákony. Szomorú,
ennek megvannak az erdélyi vagy Erdélyből,
Partiumból „kitántorgott” képviselői is.

Jómagam nem szeretnék a történelmi fo-
lyamatok boncolgatásába belekontárkodni.
Vannak ennek szakavatott és tudós képviselői.
Igaz, a történelmi megítélés is az előbbi-
eknek megfelelően kettős osztatú.

A hozzám hasonlóan gondolkodóknak
három érdekesítő olvasmányt ajánlok fi-
gyelmükbe: Dr. Drábik János: *Százéves
Trianon – Döntsük meg? Törődjünk bele?
Kik Trianon igazi felelősei?*; Raffay Ernő:
*Trianon titkai – avagy, hogyan bántak el or-
szágunkkal...*; Kocsis István erdélyi történész
és drámaíró kilencrészes elemzése: *Trianon
kérdésköreinek metafizikai megközelítése*.

Kedvcsinálónak egy-egy idézet:

Dr. Drábik Jánostól: „E sorok írója ke-
resztény magyarként a Trianonnal kapcsola-
tos helyes magatartás megtalálásához Isten
segítségét kéri egy XV. századi ónémet ima
példáját követve:

Uram! Adj erőt ahhoz, hogyha tudok vál-
toztatni a magyar nép ellen Trianonban el-
követett nemzetközi bűncselekmény tragikus
következményein, akkor azt haladéktalanul
és erős akarattal megtegyem.

Uram! Adj erőt ahhoz is, hogy amin nem
tudok változtatni Trianonnal kapcsolatban,
abba beletörődjek úgy, hogy ne ártsak vele
népem és hazám érdekeinek.

És Uram! Adj nekem bölcsességet is, hogy
magyarként és az Országos Trianon Társaság
elnökéként a kettőt meg tudjam különböztet-
ni egymástól.”

Raffay Ernőtől: „Meg kell őriznünk a re-
ményt és tudnunk kell jogainkat a Kárpátok
medencéjében. Akkor is, ha jelenlegi hely-
zetünkhöz jobban illik Áprily Lajos négyso-
ros verse, *A legyőzöttek strófája*: »Multunk
gonosz volt, életünk pogány / rabsors ma
sorsunk s mégsem átkozom: / jó, hogy nem
ültm győztes-lakomán / s hogy egy legázolt
néphez tartozom.«”

MEGEMLEKEZÉS ÉS ÜNNEPLÉS

Ami a jelen és jövő útját, összefüggését illeti,
saját tapasztalatomból származó észrevétele-
ket szeretnék megfogalmazni.

Vissza-visszatérő motívum volt az évfor-
dulóra készülődve a kérdésfelvetés: a megem-
lékezés vagy az ünnepelés lenne-e a meghatá-
rozó fogalom június 4-re nézve. Elhangzottak
pró és kontra vélemények mindkettő vonat-
kozásában.

Be kell vallanom, ha helyesen értelmez-
zük, számomra ez is, az is elfogadható, hasz-
nálható. Az emlékezés nagyobb népszerű-
ségnek örvend. Akár bibliai alapon is, hisz
5Móz 8,2 így figyelmeztet „...emlékezzél
meg az egész útról, amelyen hordozott téged
az Úr, a te Istened immár negyven esztendeig
a pusztában, hogy megsanyargasson és meg-
próbáljon téged, hogy nyilvánvaló legyen, mi
van a te szívedben.”

De ha arra gondolunk, hogy Trianonban
végleges megsemmisítésünk volt a cél, mégis-
csak örülnünk, ünnepelnünk kell, hogy „Meg-
fogyva bár, de törve nem, / Él nemzet e ha-
zán”. Magyarország, a magyarság különösen
az utóbbi tíz esztendőben tiszteletet parancso-
ló tényező lett nemcsak Európában, de a világ-
ban is. A jövőd reménysége is örömmel kell
hogy sarkalljon az Írás szerint: „A reménység-
ben örvendezők” legyetek (Róm 12,12).

Hogy aztán ebből lesz-e újabb ezer esz-
tendő, az Isten után rajtunk múlik. Azon,
hogy képesek leszünk-e őrizni nyelvünket,
kultúránkat, azonosságtudatunkat akár szét-
szakítva is. Ez különösen nagy hangsúlyt
nyer az elcsatolt területeken, de az anyaor-
szágban is.

Idehaza nekünk a többségiek szorításá-
ban nehezebb. A felelősség áthárítása viszont
nem járható út. Őszintén szembe kell néz-
nünk a legnagyobb veszéllyel, az ÖNFELADÁS
kártékony voltával.

ELSZOMORÍTÓ PÉLDÁK

Küzdünk óvodáinkért, iskoláinkért, egyete-
meinkért. Eközben magyar gyermekeket taní-
tó magyar pedagógusok nem íratják magyar

iskolába csemetéiket. Kezd meghonosodni a
magyarországi iskolaválasztás még lelkipász-
torok esetében is.

Vegyes nyelvi környezetben egyre gyako-
ribb, hogy már családi körben is a többségi
nyelv használata dívik.

A „ne sértsük mások érzékenységét” po-
litikai kurzus, opportunistá vezetőikkel páro-
sulva, érdekérvényesítésünk hatékonyságát
csokolja.

Meg- vagy visszaszerzett javaink eltérő-
lása, „ki ad érte többet” alapon, magunk ki-
semmizését hozza.

Sok esetben választások idején már nem
számít nemzetársunk rátermettsége, ha egyé-
ni érdekeink mást diktálnak.

Végül, de nem utolsósorban a lelkesedés
hiánya, az Ady által Trianon előtt, 1913-ban
megfogalmazott „MINDEGY” életforma is az
önfeladás ismérve.

Ahogy templomaink látogatottsága jó
esetben 10 és 20 százalék közötti, történel-
mi, kulturális rendezvényeink látogatottsága
sem haladja meg ezt a számarányt. Sokszor
olyanok hiányoznak, akik jelenlegi vagy volt
közéleti szereplőként, magukat értelmiségi-
nek vallóként, egyházi előjáróként pusztá
jelenlétükkel lelkesíthetnék a résztvevőket.

Szomorúan tapasztalom ezt itt és odaát.
A járvány ellenére június 4-én még lett vol-
na bőven hely a budapesti unitárius temp-
lomban az emlékező istentiszteleten. Vagy
akár Nagybányán az István-torony melletti
koszorúzáson.

NEM MINDEGY

Koltó-Katalin viszont ez alkalommal is le-
gyűrte a „mindegy” átkát. A Ladányi Sándor
által kezdeményezett ÖSSZETARTOZÁSUNK TÜZE
fényénél és melegénél (a védekezési szabályo-
kat betartva) szép számmal hallgatták az igei
útmutatást és özv. Lakatos Miklósné Zsófia
ez alkalomra írt költeményét, Sebők Richárd
felolvasásában.

Megnyugtató volt ott látni a falu közös-
ségéből Csendes Lajos polgármestert, Csolti
Ferenc alpolgármestert, a tanácsosok egy ré-
szét, a cigány falusfelek képviselőit, a refor-
mátus egyház előjáróit, Apjok Norbert par-
lamentári képviselőt.

Bár az idézett Ady-vers (*A Mindegy át-
ka*) nem hangzott el, mégis úgy éreztem, a
jelenlévők tudatalattijában ott mocorgott az
utolsó strófa: „Igenis: kell a bátor lobbanás /
S nem élet, hogyha nem kiáltjuk, / Hogy min-
den vannál mindig jobb a más. / Gyujtsuk
ki jól a sziveinket: / Csak azért se győzhet a
Mindegy.”

A parlament megtiltotta a genderelmélet oktatását a romániai iskolákban

A szenátus nemrégiben döntő házként megszavazott egy olyan törvénymódosítást, amelynek értelmében minden tanintézetben tilos a genderelmélet oktatása. Az indítvány a 2011-es oktatási törvényt módosítja, és megtiltja az iskolákban és minden egyes oktatási intézményben, beleértve az iskolán kívüli tevékenységeket is, hogy a diákoknak a genderelméletet tanítsák, vagy hogy szexuális nevelésben részesüljenek.

A bukaresti sajtó egy része ezt úgy értelmezte, hogy a törvényhozó testület az egyetemeknek is megtiltotta a genderelmélet oktatását, és ezzel megsértette az egyetemi autonómiát.

Az indítványt a Traian Bănescu volt államelnök által védnökölt Népi Mozgalom Párt (PMP) egyik politikusa, Vasile Cristian Lungu Kolozs megyei parlamenti képviselő terjesztette be, aki ortodox teológiát végzett Zilahon, és az Egyesült Államokban is tanult pszichológiát.

A kezdeményező kifejtette, hogy a genderelmélet azt népszerűsíti, hogy egy gyermek megválaszthatja a saját nemét, amely akár eltérő lehet a biológiai nemétől.

A jogszabályt a PMP mellett a szenátusban többséggel bíró Szociáldemokrata Párt (PSD) is támogatta, a kormányzó Nemzeti Liberális Párt (PNL) tartózkodott, az RMDSZ-frakció nemmel szavazott. Az ortodox egyház befolyásolta a döntést.

Az elmúlt hónapokban számos vitát váltott ki, hogy egy másik törvénymódosítással kötelezővé tették a szexuális nevelést az iskolákban. Az erről szóló jogszabályt márciusban szavazta meg a parlament, így április elején Klaus Iohannis kihirdette.

Az ortodox egyház tiltakozásának hatására ezt követően, június elején a képviselőház módosította a jogszabályt, így az egészségügyi nevelés névre keresztelt tantárgy bevezetése választhatóvá vált, és csak szülői beleegyezéssel vehetnek részt az órákon a diákok.

A kezdeményezők szerint azért szükséges a tantárgy bevezetése, mert Romániában a legmagasabb a kiskorú anyák száma az Európai Unióban.

MASZOL.RO

Konstantinápolyi pátriárka: a Hagia Sophia mecsetté alakítása a megosztást erősíti

Megdöböntőnek és elszomorítónak nevezte I. Bartolomaiosz konstantinápolyi pátriárka, hogy Törökország tervbe vette a Hagia Sophia mecsetté való átalakítását, derül ki a Kathpress katolikus hírügynökség jelentéséből.

A Kathpress a *Wall Street Journal* című amerikai lapra hivatkozva azt írja, hogy a főpásztor szerint a konstantinápolyi egyház 17 évszázada túlélte, és Isten akaratával örökre fennmarad a Boszporusz partján.

„Mit mondjak keresztény vezetőként és konstantinápolyi pátriárkaként? Ahelyett, hogy összekötne minket, megoszt bennünket

egy 1500 éves örökség” – fogalmazott a Hagia Sophiával kapcsolatban I. Bartolomaiosz.

Recep Tayyip Erdogan török elnök az elmúlt hetekben többször szorgalmazta, hogy az épület váljon ismét muszlim imahellyé.

A Hagia Sophia, törökül Ayasofya, a 6. században épült, Justinianus császár uralkodása idején, a bizánci építészet kicsúcsosodása és a világ legnagyobb keresztény temploma volt.

Konstantinápoly 1453-as bevételét követően az Oszmán Birodalom mecsetté alakította át. A világi jelleget öltő Török Köztársaságban az épület 1934 óta múzeumként működött.

VASARNAP.HU

Fricska – Tanulságok

Noé, aki sokat dolgozott: határidőre bárkát épített, mégis megtalálta az egyensúlyt munka és feltöltődés között. Tanuljunk tőle:

- Ne maradj le a hajóról.
- Emlékezz rá, hogy mindannyian ugyanabban a hajóban vagyunk (evezünk).
- Tervezz előre. Amikor Noé bárkát épített, még nem esett.
- Maradj fitt. Amikor 600 éves leszel, talán valaki kér majd tőled valami nagy dolgot.
- Ne hallgass a kritikára. Fejezd be, amit be kell fejezni.
- A jövődet biztos alapra építsd.
- A biztonság kedvéért párban utazz.
- A sebesség nem minden. A csigák együtt utaztak a gepárdokkal.
- Ha stresszelsz, várd ki, míg elúszik.
- Emlékezz rá, hogy a bárkát amatőrök építették. A Titanicot profik.

HARANGSZÓ

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyülekezeti lapja
ISSN 1221-0323

www.facebook.com/harangszo

Felelős szerkesztő: Ghittea-Szabó József Levente. Hírszerkesztő: Tokár Sándor. Tördelőszerkesztő: Petrikó Ildikó.

Korrektor: Megyesi Antónia. Szerkesztőbizottság: Dr. Békefy Lajos, Fábián Tibor, Tokár Sándor, Tóth Beáta, Wagner Erik. Szerkesztőség: BH-410202 Nagyvárad, Sulyok István u. 9. sz. Tel.: 0726242824, 0259435386. E-mail: harangszo.ujzag@gmail.com

Honlap: www.krek.ro, www.facebook.com/harangszo, www.harangszo.ujzag.wordpress.com.

Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szent István Kertész Ábrahám Nyomdájában. Felelős vezető: Wagner Erik. A lap terjesztése a lelkes hivataltalokon keresztül történik. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező írásokat rövidített és szerkesztett formában közölje. Meg nem rendelt kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.